

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Nosiowski, gospodarczego i giełdowego red. Roman Fengler, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Łada

Nr. 347 P

Poznań, wtorek dnia 1 sierpnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 31 lipca

Poeta narodowy

Jan Kasprówicz zajmuje w dziejach kultury polskiej zupełnie specjalne stanowisko. Twórczość jego — to żywe świadectwo zwycięstwa tych prądów, które pod koniec XIX stulecia doprowadziły do przeniknięcia polskiej idei narodowej w szerokie rzesze ludu wiejskiego i miejskiego, oraz do zasypiania groźnej przepaści, jaka istniała do tej pory między górą a dołem społeczeństwa.

Jeszcze rok 1863-ci wykazał, że — mówiąc stylem Norwida — „słowo ludu“ i „słowo społeczeństwa“ (t. j. warstw kierowniczych i oświeconych) — to dwa czynniki rozbieżne, często sobie wrogie. Świadomość narodowa i poczucie wspólnoty kulturalnej całego narodu tkwiło zawsze głęboko w duszy chłopca i robotnika polskiego, ale instynkty te pozostawały niejako w stanie uśpienia. Po roku 1863 rządy zaborcze w dalszym ciągu usiły zabiegać o podtrzymanie istniejących w Polsce rozdźwięków społecznych, a dominujący w sferach ówczesnej inteligencji ruch pozytywistyczny, w dalszym wszystkim swych cechach dodatkiem, nie potrafił trafić do duszy ludu, zamącił bowiem doznało znaczenie pierwiastków irracjonalnych, uczuciowych — zamącił uderzał w struny wielkich dążeń narodowych.

To, czego nie zdołał dokonać pozytywizm, stało się udziałem ruchu wszechpolskiego. Kierowany przez Jana Popławskiego, później także przez Romana Dmowskiego i Zygmunta Balińskiego, ruch ten jako cel główny postawił sobie wytworzenie silnego poczucia jedności narodowej we wszystkich dzielnicach i we wszystkich warstwach społecznych. Podjął zdecydowaną walkę zarówno z prądami ugody wobec zaborców, jak z hasłami nienawiści klasowej, szarżonemi przez stronniactwa lewicowe, — i walkę tę wygrał. Dwa ostatnie dziesiątki lat ubiegłego stulecia i początek stulecia bieżącego — to okres szybkiego rozpowszechniania się idei narodowej w szerokich warstwach, to okres, w którym lud w coraz większym stopniu zaczyna poczuwać się do współodpowiedzialności za losy ojczyzny.

W dziedzinie kulturalnej to właśnie poczucie wspólnoty narodowej znalazło swego najwybitniejszego przedstawiciela w osobie Jana Kasprówicza. Syn włościanina ze wsi Szymborze, położonej na Kujawach wielkopolskich, stał się jednym z największych poetów Polski wstępującej, zjednoczonej znów duchowo i wysiłkiem swych najlepszych synów sięgającej po zjednoczenie i niepodległość polityczną.

Kontakt Kasprówicza z ruchem wszechpolskim był zawsze bardzo bliski. Pierwsze swe wybitniejsze utwory wielki poeta zamieszczał na łamach „Głosu“, — czasopisma, z którego Popławski zrobił trybunę publicystyczną młodego ruchu. Był to czas, kiedy Kasprówicz oddawał się nie tylko poezji, ale prowadził także działalność społeczno-narodową na Górnym Śląsku, skąd pisywał korespondencje do „Głosu“ i innych ówczesnych czasopism polskich.

Kto może być obywatelem Niemiec?

Odebranie obywatelstwa Żydom wschodnim i tym osobom pochodzenia niemieckiego, które dopuściły się „ciężkich przestępstw“ albo „działały na szkodę państwa“

Berlin, 31. 7. (PAT). Ogłoszone zostało dziś rozporządzenie wykonawcze do ustawy o odbieraniu obywatelstwa przynależnego obywatelom i pozbawianiu praw obywatelskich osób pochodzenia niemieckiego. Rozporządzenie przewiduje, iż z motywów etnicznych, rasowych, państwowych i kulturalnych odbierane będzie nabyte obywatelstwo przede wszystkim Żydom wschodnim z wyjątkiem tych, którzy walczyli na froncie po stronie niemieckiej i mają wybitne zasługi dla sprawy niemieckiej. Ponadto obywatelstwo odbierane będzie osobom pochodzenia niemieckiego, które dopuściły się ciężkich przestępstw, lub działały na szkodę państwa przez popieranie wrogiej Niemcom propagandy. W tych wypadkach utrata praw obywatelskich pociągnie za sobą konfiskatę majątków odnośnych osób.

Powyższe zarządzenie nie będzie zastosowane wobec tych, którzy nabyli obywatelstwo przed 9 listopada 1918 roku i utracili je wskutek postanowień traktatu wersalskiego. Pozbawienie obywatelstwa nastąpić może również w stosunku do osób zmarłych. Orzeczenia następują bez podania motywów i nie mogą być zaskazane.

W związku z komentarzami, jakie zarządzenie powyższe wywołało w kręgach mniejszości narodowych, Biuro Wolfa wyjaśnia, że nie jest przewi-

dziane wyjątkowe traktowanie mniejszości narodowych w Niemczech. W zakresie przyznawania obywatelstwa

Rzeszy i wynikających stąd uprawnień, rząd kontynuować będzie politykę ustawodawstwa rasowego.

Mussolini odwiedzi Roosevelta w Waszyngtonie

Paryż, 31. 7. (PAT). Korespondent „Paris Midi“ donosi z Waszyngtonu, iż w amerykańskich kręgach politycznych potwierdza się wiadomość, że na jesieni r. b. Mussolini zamierza odwiedzić prezydenta Roosevelta. Prezydent Roosevelt miał zawiadomić jeszcze w marcu Mussoliniego, że chciałby się z nim osobście poznać, przyczem Roosevelt zaznaczył, iż pragnąłby, ażeby Mussolini przybył w tym czasie, kiedy w Waszyngtonie bawili Herriot i Mac Donald.

Mussolini miał odmówić wówczas przybycia dla dwóch powodów: 1) nie wierzył w pozytywne rezultaty narad waszyngtońskich i 2) nie był pewien przyjęcia, jakie mu zgotować mogły włoscy emigranci antyfaszysci.

Obecnie wizyta gen. Balbo i przyjęcie, jakie zgotowano eskadrze włoskiej w Ameryce, wpłynęły pozytywnie na decyzję Mussoliniego złożenia wizyty w Waszyngtonie.

Wyrok trybunału sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze

Gorzkie żale prasy niemieckiej

Haga, 31. 7. (PAT). Trybunał sprawiedliwości międzynarodowej ogłosił w dniu dzisiejszym wyrok w sprawie skargi niemieckiej, domagającej się zawieszenia stosowania ustawy o reformie rolnej do majątków niemieckich w Polsce.

Trybunał odrzucił żądania niemieckie, które zmierzały do tego, aby moc obowiązująca ustawy o reformie rolnej została zawieszona w stosunku do majątków, należących do mniejszości niemieckiej w Polsce.

W motywach do swego wyroku podkreśla trybunał sprawiedliwości międzynarodowej, iż skarga rządu niemieckiego dotyczy skonstatowania, względnie naprawienia domniemych przekroczeń w dotychczasowym stosowaniu reformy rolnej. Postulat niemiecki, zmierzający do wydania zarządzeń zawieszających stosowanie reformy rolnej, traktować należy jako problematyczny, który odnosi się do całości stanu przyszłego wykonywania ustawy o reformie rolnej wobec Niemców w Polsce. Wydanie podobnych zarządzeń oznaczałoby całkowite zawieszenie reformy rolnej w stosunku do Niemców, obywateli polskich, do czasu wyroku merytorycznego. Dlatego też zarządzenia, których domaga się rząd niemiecki, nie mogą być uważane jako mające na celu wyłączenie lub zabezpieczenie przedmiotu skargi zasadniczej.

Berlin, 31. 7. (PAT). Prasa niemiecka z rozczarowaniem przynosi wiadomość o odrzuceniu przez trybunał haski wniosku niemieckiego.

„Deutsche Allg. Ztg.“ ubolewa, że trybunał nie uwzględnił żądań niemieckiego przynajmniej w stosunku do wypadków, odnoszących się do okresu minionego. Decyzja trybunału wywołała jakoby w kręgach mniejszości w Polsce wielkie rozczarowanie. Dziennik domaga się jak najszybszego przeprowadzenia głównej rozprawy.

Biuro Wolfa donosi: „W miarodajnych kręgach zaznacza się, że chodzi tu o rozstrzygnięcie tymczasowe o charakterze proceduralnym, nie przesądzające wcale ostatecznego wyniku procesu przed międzynarodowym trybunałem sprawiedliwości.“

Berlin, 31. 7. (PAT). Wyrazem dalszego rozczarowania Niemców z powodu wyroku stałego trybunału sprawiedliwości międzynarodowej jest artykuł hugenbergowskiego „Der Tag“, atakujący ostro trybunał haski. Dziennik nazywa orzeczenie trybunału w sprawie skargi niemieckiej politycznie tendencyjnym, twierdząc, że spowoduje ono dalsze zmniejszenie zaufania Niemców do międzynarodowej instytucji wymiaru sprawiedliwości, trybunał bowiem pośrednio uroczyście zatwierdził, zdaniem dziennika, „jaskrawe pogwałcenie umowy o mniejszościach“.

Niepomyślny stan zbiorów pszenicy w Stanach Zjednoczonych

London, 31. 7. (PAT). Amerykańska statystyka oficjalna stwierdza, że urodzaj pszenicy w tym roku jest o wiele gorszy, niż w latach poprzednich. W ubiegłym roku zbiór pszenicy wynosił 726 milionów buszli, w roku zaś bieżącym 496 milionów. Jest to najniższy stan zbiorów pszenicy od r. 1893. Po raz pierwszy od 65 lat powsta-

ła możliwość, że zbiory będą niższe od konsumpcji wewnętrznej i że przeszło 300 milionów buszli, leżących jako zapas, będą w znacznej części zużyte w kraju. Ten stan zbiorów pszenicy w Ameryce ułatwi oczywiście rozwiązanie zagadnienia produkcji, zbytu i ceny pszenicy.

Kiedy Prusacy za tę właśnie działalność wtrącili go do więzienia w Wrocławiu, z pod pióra jego wychodzi przepiękne wyznanie wiary, piętnujące tych, ce zwalczając uczucie miłości Ojczyzny w imię frazesów kosmopolitycznych:

„Kto nie ukochał swojej własnej ziemi,
„Kto na jej ustach sercem nie zawisnął,
„O, temu ogień miłości nie błysnął,
„Ten i świat dionni obejmie zimnem.“

Mimo szalonego naporu fali niemieckiej, Kasprówicz nie tracił wiary w zwycięską przyszłość dóbr narodowych, pod warunkiem zjednej pracy całego społeczeństwa.

„Trzeba nam wiary, że my zawiśli
„Od własnej woli i ręki“

— pisał w r. 1887 z myślą o losie polskości w zaborze pruskim, w tym samym czasie, kiedy Popławski na łamach „Głosu“ prostował ścieżki polskiej myśli politycznej, kierując uwagę narodu na zachód, ku morzu, Wielkopolsce i ziemi śląskiej.

Po latach młodzieńcych, przyszedł okres, w którym Kasprówicz mógł w pełni poświęcić się twórczości literackiej. Nie miejsce tu na charakterystykę tej twórczości — wystarczy stwierdzić,

że źródła jej płynęły zawsze z najgłębszych pokładów duszy narodowej, że w okresie hasel „sztuki dla sztuki“ i międzynarodowego modernizmu, Kasprówicz, przy całym swym niezrównanym artyzmie, pozostał poetą nawskroś narodowym.

I jeszcze jedno. Tak się złożyło, że Kasprówicz, syn ziem zachodnich, wyraził ich tężyzny i krzepkość, większą część swego życia spędził we Lwowie, tej ukochanej przez siebie strażnicy polskości na kresach południowo-wschodnich. Przez to twórczość jego stała się jednym jeszcze ogniwem w nierozrywnej spójni duchowej, łączącej Wielkopolskę z bohaterским grodem Orłami lwowskimi — tej spójni, którą w r. 1919 przypieczetowała krew naszych żołnierzy z pod Poznania i Gniezna, Inowrocławia i Ostrowa.

W dniu dzisiejszym, w którym u stóp Tatr odbywają się wielkie uroczystości, związane z przeniesieniem zwłok Kasprówicza do mauzoleum na Harndzie, całe społeczeństwo ziem zachodnich chyli głowy w kornym hołdzie przed pamięcią wielkiego poety i wielkiego Polaka.

42621 / 1933 / 347 - 398

Zza kulis strajku tramwajowego

Na temat wypadków, rozgrywających się na terenie Poznańskiej Kolei Elektrycznej, otrzymujemy ze strony dobrze poinformowanej następujące uwagi:

Strajk pracowników Poznańskiej Kolei Elektrycznej zakończył się nieoczekiwanie w niedzielę popołudniu — po 36-godzinnym trwaniu. Rozgorączkowane umysły uspokoiły się, wziął górę rozsadek obywatelski.

Poznań przyjął wiadomość tę z uczuciem ulgi. Mimo bowiem, że społeczeństwo od pierwszej chwili odniosło do tego smutnego wydarzenia z ogromnym spokojem i opanowaniem, ciążyła nad miastem, jak z mora, świadomość, że robotnicy P. K. E., uchodzący od lat za najbardziej zdyscyplinowanych i społecznie uświadomionych pracowników, dali się porwać agitacji, z ich rzeczywistości i interesami nie mającej nic wspólnego.

Sprawa jest zbyt poważna, aby ją można było zakończyć samą tylko notatką o wznowieniu ruchu. Warto przeto zastanowić się, co spowodowało ten nagły i nieoczekiwany zamęt, to zaślepienie w szeregach tych, którzy dotąd byli przykładem dla innych.

Jedno jest pewne. Nie sprawa zarobków miała tu charakter decydujący, nie było też, jak stwierdziło się do dochodzenia inspektora pracy, „prowokacji politycznej” ze strony zarządu P. K. E.; była natomiast ordynarna, świadoma celów swoich agitacja i prowokacja ze strony pewnych elementów, które ze zmyślonych „faktów” i pozorów zbudowały oszczerce oskarżenia przeciwko zarządowi. Jedynym celem całej roboty jest utracić zarząd, nie z powodu jego rzekomej działalności partijno-politycznej, lecz dlatego, że jest on niewygodny dla szeregu osób, których tolerowanie w szeregach pracowników P. K. E. stało się niemożliwe.

Z grona tych „ofiara” wyszło hasło do podjęcia naganki.

Byliśmy świadkami, jak od miesiąca przeciwko zarządowi Poznańskiej Kolei Elektrycznej i jej dyrektorowi szła bezprzykładna wprost kampania prasowa, jak zarzucano mu tendencyjne wprowadzanie do P. K. E. „endeków”, a rugowanie „sanatorów”, jak wreszcie pomawiano go o brak zdolności organizacyjnych. Co najsmutniejsze, że do akcji tej wprzagnać się dała część prasy t. zw. „szanującej się”, nie widząc, że staje w obronie tych, których lepiej na sztandarowych męczenników nie wysuwać.

Wytworzyło to pewną psychozę, wniosło nastroj chorobyliwy w szeregach pracowników, stworzyło atmosferę wzajemnej nieufności, która, podsycana umiejętnie szerszeniem nieprawdopodobnych plotek, zapowiadaniem rychłego utracenia rzekomo „znienawidzonego” „dyrektora-partijnika”, z natury rzeczy sprzyjała zainscenizowaniu zajść, jakich świadkami dopiero byliśmy. Wystarczyło rzucenie hasła, że „włos z głowy Wam nie spadnie”, by zламаć nawet tych, którzy z obrzydzeniem na robotę tę patrzyli. Legitymacją, którą sugerowano masy, było zawiazanie „Strzelca” i wysunięcie na czoło ruchu strajkowego przesów i wiceprezesów tej organizacji.

Strajk miał przynajmniej jeden dodatni skutek, a mianowicie wyjaśnił ogółowi i kompetentnym czynnikom, że powód, mający usprawiedliwić wywołanie strajku, był mocno naciągany, a i sprawa angażowania „endeków” wypadła w świetle cyfr dziwnie blade. Wystarczy przeczytać żądania strajkujących. Żądano pod punktem 7 usunięcia pracowników, przyjętych z prowincji (rzekomo „endeków”); okazało się, że takich było dwóch, o których istnieniu dyrektor nawet nie wiedział. Żądanie usunięcia innych (patrz pkt. 8 i punkt 9) miały przyczynę zgoła inną. Czyż na preforsowanie tych postulatów trzeba było aż strajku?

Najcięższy zarzut, choć w żądaniach, ujętych na piśmie, niesformułowany, to ten, że wypowiedzenie miało na celu „czystkę”, zwolnienie tych, którzy zgłosili akces do „Strzelca”. Jako dowód wystarczający uznano, że wypowiedzenie ogólne ogłoszono bez komentarza.

Któż miał interes w takim wykoślawieniu zarządów? Wiceprezesem „Strzelca” jest p. Peters. Peters był swego czasu zwolniony; jego przekonania polityczne nie były nikomu obce. A przecież Peters przyjął dyr. Maćkowiaka ponownie do służby. Czyżby przyjęcie to było dowodem rugowania zwolnionych „Strzelca”? Dziwnie zaiste wygląda, że tenże Peters był przewodniczącym komitetu strajkowego i że

uważał za wskazane podtrzymywać bajkę o zamiarze rugowania „strzelców”, chociaż sam był klasycznym świadkiem odwodowym.

Pozostałaby więc sprawa zamierzonego obniżenia poborów. Nie wchodzi w to, czy obniżka ta była jedynym wyjściem z trudnej sytuacji, w jakiej się znajduje P. K. E. Nie tutaj miejsce na rozważanie, co doprowadziło P. K. E. do jej obecnego trudnego położenia.

Przy ocenie obecnej sytuacji miarodajne winno być to, czy zarząd obecny spełnia swój urząd należycie, a tu jedynie wypowiedzieć się może rada nadzorcza. Faktem jest, że rada nadzorcza wyraziła uznanie obecnemu zarządowi za oszczędności poczynione i gospodarkę ogólną.

Rzymskie „rendez-vous”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, 29 lipca.

„Duce” pomimo szalonej kanikuly, panującej zarówno w Rzymie jak w Paryżu, nie oddaje się bynajmniej „dolec farniente”. Przeciwnie. Ma się wrażenie, że działalność jego potęguje się z miesiąca na miesiąc. Czyżby sformowanie „klubu czterech” dodało jeszcze nowego bodźca szefowi faszystów, odznaczającemu się i tak niespożytą energią? Nie jest to wykluczone. W każdym razie pewne jest, iż Włochy mają coraz poważniejszy głos w t. zw. koncercie państw europejskich. Mussolini nie zadowolili się tylko reformami wewnętrznymi. Po ich dokonaniu dąży on teraz widomie do spotęgowania prestige'u Italii na zewnątrz.

Pod tym względem wizyta p. Goemboesa, premiera węgierskiego, daje wiele do myślenia. Owiana jest ona naturalną dużą tajemniczością. Niemniej jednak dziennik „Lavoro Fascista” w taki sposób o niej się wyraża: „Nie chodzi już o dyskutowanie rewizji traktatu z Trianon, konieczność bowiem jej przeprowadzenia miała i ma obrońców we wszystkich państwach. W obecnej chwili należy wyrobić sobie jasny pogląd, w jaki sposób można doprowadzić do skutecznej i pokojowej zmiany niesprawiedliwych traktatów pokoju.”

To oświadczenie organu włoskiego, pozostającego — podobnie jak i wszystkie inne — pod ścisłą kontrolą władz, jest niezmiernie charakterystyczne i wymowne. Inaczej mówiąc, pod tą, czy inną formą, kwestja rewizji traktatów pozostaje w Rzymie na porządku dziennym. Ci wszyscy, którzy uważali, że zawarcie paktu rzymskiego — pomimo wszelkich ostrożności, podjętych przez Francję — ułatwi tylko procedurę, nie mylili się wcale. Wiadomo zaś doskonale, że jeden precedens pociąga za sobą drugi.

I oto w tych dniach obiega właśnie Paryż pogłoska, jakoby w Rzymie przygotowywano pewne posunięcia dosyć niepokojące. Mówi się, że wprawdzie komunikaty oficjalne o wizycie premiera Węgier będą brzmiały bardzo niewinnie, ale że jednak wizyta ta będzie wstępem do zamierzonej modyfikacji mapy Europy. Wstępem do tego miałyby być pokojowe zbliżenie, przede wszystkim ekonomiczne, pomiędzy Budapesztem a Wiedniem.

W paryskich sferach lewicowych mówi się co prawda, że wobec odprężenia stosunków francusko-włoskich „Duce” wespół z rządem francuskim pracuje nad zbliżeniem Węgier i Austrii z Małą Ententą i że wobec tego można być spokojnym, iż „nawet o żadnej rewizji mowy nie będzie”. Wszystkie te próby pseudozbliżenia są jednak wysoce podejrzane. Wiadomo bowiem, że Mussolini nie wyrzekł się bynajmniej swej polityki rewizjonistycznej. Za jaką zatem cenę — i to w najlepszym wypadku — mógłby mu się udać odciągnąć Budapeszt od Berlina? Mimowoli każdy musi stawiać sobie to pytanie.

Dodajmy, iż pobyt w Rzymie ministra Kanyi, którego germanofilskie tendencje są wystarczająco znane, nie wróży również nic dobrego. Toteż niezmiernie ciekawe są pod tym względem komentarze korespondentów piśm angielskich. Podnoszą oni przede wszystkim znaczenie, jakie przykładają się w Rzymie do wizyty p. Goemboesa, a które zostało jeszcze bardziej zaznaczone faktem, że w celu przyjęcia gości węgierskich, „Duce” we własnej osobie, w towarzystwie podsekretarza stanu mini-

Pracownicy padli ofiarą błędnych w niektórych punktach informacji i intryg pewnych osobników. Ciężką ponoszą odpowiedzialność ci, którzy po 11 latach idealnej harmonii między pracodawcą a pracobiorcą dla błahych przyczyn nie wahali się rozpętać burzy.

W dzisiejszych czasach głoszenie strajku, i to ze strony tych, którzy przez 11 lat korzystali z dobrodziejstw przynależności do bogatej instytucji, jaką była P. K. E., jest prowokacją 14.000 bezrobotnych, którzy głodują od lat.

Tramwaj jest instytucją użyteczności publicznej, nie wolno więc w tak lekkomyślny sposób, przed wyczerpaniem innych dróg załatwienia sprawy, narażać interesów mieszkańców ćwierćmilionowego miasta. Strajk bowiem dotknął przedewszystkiem najuboższą ludność, zamieszkałą ze względów materialnych na odległych peryferiach miasta.

Pan Graebe

„Słowo Pomorskie” zamieszcza następującą ciekawą informację:

Niemcy w Polsce nie potrzebują posiadać legitymacji członkowskich, wystawionych w Berlinie, by móc się uważać za pełnoprawnych przedstawicieli polityki berlińskiej. Istnieje już od szeregu lat w Berlinie-Wilmersdorf, Rudolphstr. 100, biuro „Deutsche Sejmfraktion im polnischen Sejm”. Nominalnym właścicielem tego dziwnego biura jest plk. w st. spocz. Graebe, który otrzymał funkcję komisarza Partii Narodowo-Socjalistycznej na Polskę, a który nadal chce uchodzić za „lojalnego” Niemca w Polsce i jest posłem na Sejm.

W związku z tą swoją działalnością posiada poseł Graebe konto w „Deutscher Bank” i to wyraźnie pod firmą: „Deutsche Fraktion im polnischen Sejm”.

Pytamy: Czy „Deutsche Sejmfraktion” jest instytucją handlową, która musi utrzymywać w Berlinie własne biuro i która posiada konto w największym banku niemieckim? Czy zgadza się to z lojalnością wobec państwa polskiego, że tego rodzaju rzeczy na terenie Berlina istnieją?

„Numerus clausus” w Austrii

„Moment” z dn. 25 b. m. w depeście Żyd. Agencji Telegraficznej z Wiednia donosi:

„Jak wynika z dzisiejszych głosów prasowych, niektórzy przywódcy chrześcijańsko-społeczni w Austrii uważają wprowadzenie „numerus clausus” dla Żydów w różnych dziedzinach życia w kraju za nieuniknioną konieczność.”

Nacisk na rząd czynią w tym względzie zwłaszcza koła włosciańskie:

„Żądanie „numerus clausus” jest wysuwane stanowczo przez związki włosciańskie i chrześcijańsko-społeczne, jakkolwiek wielą osób spośród tych ostatnich grup wąpi, czy „numerus clausus” ulży bezrobociu.”

Niezwykły związek prohitlerowski

W Berlinie powstał ogólnopartyjnowy związek obywateli niemieckich — chrześcijańsko-learyjskiego i nie czysto aryjskiego pochodzenia. Nowe stowarzyszenie ma zamiar skupić tych chrześcijańsko-learyjskich, którzy stoją na gruncie idei nowego państwa i chcą przyłożyć rękę do rozbudowy Niemiec narodowo-socjalistycznych. Wszelkie cele polityczne i ekonomiczne są wykluczone. Związek, na którego czele stoi dyrektor Gustaw Friedrich, może jedynie występować w obronie ogólnych obywatelskich interesów swych członków. (KAP.)

450 tysięcy urzędników państwowych

Jak się dowiadujemy, Główny Urząd Statystyczny opracowuje obecnie dane, uzyskane z przeprowadzonego ostatnio spisu urzędników państwowych. Prace rozpoczęto od obliczenia wojskowych zawodowych. Według przewidywań, liczba urzędników państwowych przekroczy 450 000. Na pierwszym miejscu znajdują się urzędnicy administracyjni, których liczba dosięga 185 000. Z przedsiębiorstw państwowych najwięcej urzędników zatrudniają koleje — 147 000 i przedsiębiorstwo państwowe „Poczta, Telefon i Telegraf” — 30 000.

Zamknięcie lokali S. M. P.

Katolicka Agencja Prasowa donosi z Serocka nad Narwią:

Donoszą nam, że policja zamknęła i opieczętowała lokale, w których mieszczą się związki młodzieży katolickiej — S. M. P.

Mimo zapytań o powód powyższego zarządzenia, dotychczas władze mimo upływu dwóch tygodni nie podały przyczyn, któreby ich krok usprawiedliwiała. Charakterystyczne, że S. M. P. nie zostały rozwiązane, ani też nie czyniono im żadnych zarzutów. (KAP.)

Zjazd N. P. R. na Śląsku

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.). Wczoraj obradował w Katowicach wojewódzki zjazd N. P. R. Obrady toczyły się przy drzwiach zamkniętych. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorjum. (w)

I. BRIARES.

Po wizycie Goemboesa w Rzymie

Wywiad premiera węgierskiego z przedstawicielem „Matina”

Paryż, 31. 7. (PAT.) Premier węgierski Goemboes udzielił przedstawicielowi „Matina” w Rzymie wywiadu w związku z rozmowami, które przeprowadził z Mussolinim.

Węgry — oświadczył min. Goemboes — prowadzić będą nadal politykę pacyfistyczną, domagając się jednak równości praw ze swymi sąsiadami, gdyż tylko przy ustanowieniu tej zasady mogą istnieć ściśle stosunki przyjaźni. Bezpośrednim i pierwszym rezultatem rozmów węgiersko-włoskich będzie przybycie w przyszłym tygodniu węgierskiego ministra handlu do Rzymu w celu szczegółowego omówienia z rzeczoznawcami włoskimi stosunków handlowych węgiersko-włoskich.

Z punktu widzenia politycznego, najważniejszym rezultatem podróży rzymskiej — zdaniem premiera Goem-

boesa — jest stwierdzenie całkowitej zgodności poglądów obu rządów w ocenie zagadnień europejskich.

Budapeszt, 31. 7. (PAT.) „Pester Lloyd” w korespondencji z Rzymu twierdzi, że pomimo intryg wewnętrznych stosunki włosko-węgierskie zostały pogłębione, co posiada duże znaczenie ze względu na to, iż, zdaniem dziennika, ośrodek dyplomacji kontynentalnej przeniósł się z Paryża do Rzymu.

Mussoliniego należy uważać za przyjacielskiego pośrednika między Węgrami a kontrahentami paktu 4-ch.

Pobyty Goemboesa w Rzymie ma znaczenie decydujące dla przyszłej polityki węgierskiej. W celu omówienia technicznych szczegółów stosunków gospodarczych węgiersko-włoskich w przyszłym tygodniu uda się do Rzymu węgierski minister handlu.

Starcie między Reichswehrą a bojówkami hitlerowskimi

Praga, 31. 7. (Tel. wł.) „Der neue Vorwärts”, pismo socjalistów niemieckich, wychodzące w Czechosłowacji, donosi:

Oddziały bojówek narodowo-socjalistycznych w Norymberdze wtargnęły wczoraj do prywatnych mieszkań żydowskich, gdzie zdemolowały urządzenie i aresztowały mieszkańców. Ofiarą tych gwałtów padły osoby, które nigdy nie brały udziału w życiu politycznym.

Komenda garnizonowa Reichswehry w Norymberdze zwróciła się telefonicznie do namiestnika Bawarii, generała v. Eppa, do rządu Rzeszy i do prezydenta Hindenburga, zawiadamiając ich o tych zajściach i prosząc

o interwencję.

Wedle niesprawdzonej dotychczas informacji komenda Reichswehry zażądała nawet ogłoszenia stanu wyjątkowego w Norymberdze. Od wczoraj po ulicach Norymbergi i miasteczka Fürth krążyły silne patrole Reichswehry, przy czym w Fürth doszło do krwawego starcia między wojskiem a bandami demonstrujących hitlerowców. Wojsko, w obronie własnej, zrobiło użytek z broni, raniąc 5-ciu hitlerowców.

Bawarski minister spraw wewnętrznych za pośrednictwem radja wydał całej prasie bawarskiej zakaz zamieszczania wiadomości o tych zajściach w Norymberdze.

Pożyczka brytyjska dla Kanady

London, 31. 7. (PAT.) Dzisiaj ogłoszona została emisja nowej 4 proc. pożyczki brytyjskiej dla Kanady w wysokości 15 milionów dolarów. Pożyczka ta ujawnia kulisy polityczne wydarzeń, jakie zachodziły między Wielką Brytanią i Kanadą pod koniec konferencji ekonomicznej w ubiegłym tygodniu.

Deklaracja imperjalna, podpisana przez delegatów Wielkiej Brytanii, Kanady, Australji, Nowej Zelandji, Południowej Afryki i Indji, co do wspól-

nej taktyki walutowej w oparciu o f. szt., wywołała pewne zdziwienie, albowiem znana była zależność finansowa Kanady od Nowego Jorku. Kanada wyraźnie dążyła w kierunku związania f. szt. z dolarem. Obecnie sytuacja się wyjaśnia. Za cenę niezwykle korzystnej pożyczki długoterminowej Kanada zgodziła się złożyć swój podpis na deklaracji gospodarczej i finansowej solidarności imperjalnej. Jest to pierwsza pożyczka angielska dla Kanady od r. 1913.

Specjalny instytut „sportu obronnego” w Rzeszy

Essen, 31. 7. (PAT.) Przy uniwersytecie kolońskim powstał specjalny instytut t. zw. „Wehramt”, którego głównym zadaniem jest pogłębienie i uzupełnianie t. zw. „sportu obronnego” wśród młodzieży szkolnej.

Program instytutu przewiduje specjalny cykl wykładów dla akademi-

ków, wygłaszanych przez oficerów Reichswehry. Rotmistrz Ley wygłosił pierwszy wykład, podkreślając, że wobec tego, iż Niemcom odebrano możliwość materialnych zbrojeń, muszą się oni przede wszystkim zbroić moralnie, muszą zwłaszcza wśród młodzieży wzbudzać ducha obronnego.

Znow katastrofa na koleicie podmiejskiej w Warszawie

Podstępne zamachy, czy zły stan toru kolejowego?

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) W sobotę wieczorem wydarzył się na koleje Wilanowskiej nowy wypadek. Wychodzący z Warszawy o godz. 21 m. 33 w stronę Chylic pociąg osobowy, wykoleił się na zwrotnicy, która była mylnie nastawiona lub źle działała. Z szyn wyskoczyła lokomotywa i pierwszy wagon.

Wypadek wydarzył się na terenie stacji, gdy pociąg nie nabrał jeszcze większej szybkości, dzięki czemu oby-

ło się na szczęście bez ofiar. Po kilkunastominutowej przerwie ruch na kolejce został przywrócony.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Dyrekcja kolejki Grójeckiej w dalszym ciągu obstaje przy swoim twierdzeniu, iż przyczyną katastrofy z dn. 22. b. m. był podstępny zamach, nie zaś zły stan toru kolejowego. Zarząd warszawskich kolei dojazdowych wyznaczył 3.000 zł nagrody za wykrycie sprawcy zamachu.

Katastrofalny wybuch w kawiarni

Brno Morawskie, 31. 7. (PAT.) W pobliższej okolicy miasta nastąpiła dziś w jednym z domów z niestwierdzonych przyczyn eksplozja, wskutek której cały dom runął w gruzy. W domu mieścił się hotel dla przyjezdnych i kawiarnia, w której siedziało wielu gości. Istnieją poważne obawy, że w katastrofie poniosło śmierć kilka osób.

Dotąd z pod dymiących gruzów wydobyto tylko zwłoki pewnej kobiety, która trzymając swoje dziecko w ramionach, zasypana została przez walące się mury. Kilka osób ciężko rannych odstawiono do szpitala.

Prace ratownicze utrudnia obawa zaważenia się jeszcze resztek muru za budowania hotelowego. Według niepotwierdzonych dotąd pogłoszek wybuch spowodowała właśnie owa kobieta, której zwłoki znalezione pod gruzami. W zamiarze samobójczym pod-

rzuciła ona nabój ekazytu w sali hotelowej, co stało się przyczyną katastrofy.

Nowe władze Zgrom. Księży Marjanów

Miasto Watykańskie, 31. 7. (K. A. P.) Ojciec św. przyjął wczoraj na audjencji nowego przełożonego generalnego Zgromadzenia Księży Marjanów (kongregacja kleryków regularnych marjańskich) o. Andrzeja Cikota wraz z nowoobraną kapitułą generalną Zgromadzenia, których przedstawił Papieżowi dotychczasowy przełożony generalny kongregacji, J. Em. ks. biskup Piotr Buczyns.

Na radców generalnych prowincji polskiej Zgromadzenie powołało o. Kazimierza Bronikowskiego i o. Władysława Łysika, prowincji litewskiej — o. Jana Kryszczykajtysa i o. Kazimierza Rekiajtysa, a prowincji amerykańskiej o. Władysława Draugelisa.

Nowy generalny przełożony Zgromadzenia Księży Marjanów, ojciec Cikoto, pochodzi z archidiecezji wileńskiej.

Kongres esperantystów

Berlin, 31. 7. (PAT.) Wczoraj otwarty został w Kolonji 25 światowy kongres esperantystów, w którym bierze udział około 1.000 delegatów 32 krajów.

Walka komunistów z socjalistami

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Socjaliści urządzili wczoraj zebranie w swoim lokalu przy ul. Wareckiej. W toku obrad wdarda się na salę grupa komunistów z postem Rosenbergiem na czele, wszczynając awanturę i wywołując zaciętką walkę. Awanturników wyparto z sali na ulicę. Komuniści udali się w kierunku Placu Napoleona, gdzie chcieli urządzić dorywczy wiec, ale ich policja rozproszyła. (w)

Samobójstwo niemieckiego komunisty

Berlin, 31. 7. (PAT.) Z Recklinghausen donoszą, że w gmachu przydzium policji (!) popełnił samobójstwo — wyskakując z okna 2 piętra — komunista Ferdring, aresztowany pod zarzutem „zdrady stanu”.

Zamachy na pomniki śląskie

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) W Królewskiej Hucie władze zlikwidowały bandę, która była zapotrzoną w materiały wybuchowe i chciała wysadzić w powietrze pomniki powstańców w Królewskiej Hucie, Lipinach i Brzozowicach.

2 oficerów i 5 żołnierzy zabitych i rannych od granatu

Budapeszt, 31. 7. (PAT.) W czasie ćwiczeń wojskowych w pobliżu Miskole, eksplodował granat, zabijając 2 oficerów i raniąc ciężko 5 żołnierzy.

Gdańsk — Poznań

Międzymiastowe spotkanie obu reprezentacji odbędzie się już w niedzielę, 6 sierpnia po południu o godz. 15.30 na nowej piływalni przy elektrowni miejskiej.

Spotkanie to, rozgrywane poraz trzeci o puchar p. prezydenta miasta Ratajskiego, ma obecnie decydujące znaczenie. Puchar bowiem dwukrotnie już zdobyła reprezentacja Gdańska w roku 1929 i 1930. Program, który przewiduje skoki z trampoliny i wieży, sztafety, biegi pań i panów, oraz mecz piłki wodnej, jest bardzo starannie ułożony.

Gdańsk przygotował się pilnie do powyższych zawodów, odbywszy odpowiednio eliminacje, na których wybrano co najb. najlepsze siły z pośród zawodników.

Nie próżnował jednak i Poznań, który wobec znacznej poprawy formy swych zawodników oraz wyższego poziomu w stosunku do lat ubiegłych, złożył swój najlepszy skład. Miejsmy nadzieję, że wyrwie on znajdujący się dotąd w posiadaniu Gdańska cenny puchar. Walka zapowiada się bardzo zacięta, gdyż niewątpliwie goście będą chcieli poraż trzeci i ostateczny zdobyć puchar na własność.

Goście przybywają do Poznania w liczbie około 30 zawodników i zawodniczek. Solidny trening i staranne przygotowanie zawodników poznańskich,

Kola tabletki Erbe
dodają siłę i wzmacniają
życiową energię

Pg 3110-19.114

każe przypuszczać, że tym razem na maszcie zwycięstwa powiewać będą nasze barwy.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Wilda

Zebranie Kola Wilda odbędzie się dnia 2 bm. o godz. 20 w sali p. Fiedlerowej na Górnej Wildzie 49 róg ulicy Szwajcarskiej.

Referat wygłosi znany działacz narodowy, poseł dr. Wróbel z Wolsztyna.

Przewidywania pogody na wtorek:
W ciągu dnia nadal pogodnie, ciepło z lekkim zmiennym zachmurzeniem, wietrzno.

Kurs dolara. Dzisiaj rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6.60 — 6.58 zł, w Gdańsku na Warszawę — zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dzisiaj za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł, gotówka 209.50 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.56 zł, gotówka 173.22 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 31. 7. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych zwykowała 5% po konwers. na 45.50 w płaceniu; również poszukiwano 4% premj. dol. po 48, oraz 4% po inwestycyjnej po 103.— 103.50, natomiast 3% po bud. obracano po 40.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy dol. stare po 40.— przy kursie dolara 6,78, zaś 4½% listy dolarowe amort. handlowano po 40% w płaceniu; poza tem poszukiwano — bez oddawców — 4½% listy żytnie po 5,40 oraz 4% listy zast. konwert. po 35,50.

Z akcji bankowych obracano Bankiem Polskim po 80.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 45½% P.
4½% listy dolarowe Pozn. Ziemstwa Kredytowego (4,678) 40% +
4½% listy dolarowe w zlocie amort. P. Z. K. (4,890) 40% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III 48.— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 103.— 103,50 P.
3% pożyczka budowlana, serja I. 40.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski l. em. 80.— P.
Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 31. 7. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 zyto poznańskie 700 g/l.
2 zyto pomorskie 695 g/l. 3. pszenica poznańska i pomorska 721 g/l. 4. Owies poznański i pomorski 445 g/l.

Ceny transakcyjne:
Zyto 760 tonn par. Poznań 16,50

Ceny orientacyjne:

Zyto 16,00— 16,50
Usposobienie spokojne.
Jęczmień 681—691 g/l 16,00— 16,50
Jęczmień 643—662 g/l 16,00— 16,00
Jęczmień zimowy 13,50— 14,00
Usposobienie spokojne.
Owies 12,50— 13,00
Usposobienie spokojne.
Mąka żytnia 65% wł work. 26,00— 27,00
Usposobienie słabe.
Otręby żytnie 8,50— 9,00
Otręby pszenne 10,00— 11,00
Otręby pszenne (grube) 11,00— 12,00
Rzepak zimowy 33,00— 34,00
Rzepak zimowy 43,00— 44,00
Wyka latowa 12,50— 13,50
Peluska 12,00— 13,00
Łubin niebieski 7,50— 8,50
Łubin żółty 9,50— 10,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: zyto 290 tonn, jęczmienia 75 tonn, mąki żytniej 85 tonn, otrab żytnich 130 tonn, ziemniaków jadalnych 15 tonn.

Uwagi: Pszenicy i mąki pszennej dla braku obrotów nie notowano.

Nowe sensacje w procesie wadowickim

Na piątkowej rozprawie popołudniowej w procesie wadowickim przystąpiono do badania świadka Karola Olejara. Świadek ten po zostaniu w więzieniu, skazany w związku z tą samą sprawą, za udział w rozruchach i rozrzucanie ulotek antyżydowskich, na 6 miesięcy aresztu. Świadek Olejara złożył w czasie śledztwa zeznanie, obciążające osk. Ferensę i osk. Szczygię.

ZNÓW ODWOŁANIE ZEZNAŃ

Olejara przeprowadziła na salę straż więzienna. obrońca adw. Pozowski wniosł o niezaprzyśięganie świadka, a to ze względu na to, że zamieszany on jest w tę samą sprawę co oskarżeni. Mimo sprzeciwu prokuratora sąd przychylił się do wniosku obrońcy.

Przewodniczący: — Czy świadek zna profesora Ferensę?
Świadek: — Znam.
Przew.: — Czy prof. Ferens nie kazał panu pójść po ulotki antyżydowskie do Komorowic od Szczygi?

Świadek: — Nie!
Przew.: — Przecież zeznał pan tak w śledztwie, a także mówił pan, że Ferens powiedział: „trzeba będzie bić Żydów, gdy tylko przyjdzie rozkaz“.

Świadek: — Prof. Ferens absolutnie tak nie mówił. W śledztwie zeznałem, bo byłem zdenerwowany własnym wyrokiem, który zapadł parę dni przedtem.

WIZYTA „SANACYJNEGO” DZIAŁACZA

Dalej świadek opowiada, że w więzieniu odwiedzili go dwaj „panowie”, którzy namawiali go, by w zeznaniach obciążał prof. Ferensę.

Przew.: — Co to byli za panowie?
Św.: — Jeden z nich, to był prezes B. B., niejaki Wolak, drugiego nie znam.

Na sali poruszenie i konsternacja. Zaznaczyć tu należy, że odwiedzanie więźniów przez osoby obce nie jest, jak wiadomo, przewidziane przez regulamin więzienny.

Przewodniczący odczytuje następnie szereg ustępów z zeznań, złożonych w śledztwie przez Olejara. Z zeznań tych wynika, że Olejara był w Komorowicach po ulotki antyżydowskie, które otrzymał rzekomo od Szczygi.

Św.: — Ulotki istotnie dostałem, ale w pokoju, w którym mi je wydano, było dosyć ciemno, i nie wiem, czy ulotki wręczył mi Szczygiel.

Następnie konfrontacja świadka z osk. Szczygiem. Konfrontacja nie daje żadnego wyniku.

Prokurator: — Czy ostatnio mówił pan o tych sprawach z współwięźniami?

Św.: — Często o tem rozmawiałem.

Przewodniczący precyzuje pytanie prokuratora: — Czy w więzieniu nikt nie wpłynął teraz na pana, by pan odwołał pierwsze zeznanie?
Św.: — Absolutnie nikt.

PROTEST OBRONY

Podczas badania świadka Olejara dochodziło kilkakrotnie do konfliktów między obrońcą a przewodniczącym. Pod koniec rozprawy adw. Stypułkowski założył imieniem obrońcy protest przeciw tego rodzaju prowadzeniu badania. Przewodniczący odczytuje całe ustępy z zeznań świadka, co jest niedopuszczalne. Przewodn. przeszkadza obronie w zadawaniu pytań świadkowi. Adw. Stypułkowski składa tedy protest i grozi złożeniem obrony przez wszystkich obrońców w tej sprawie.

Rozprawę odroczone do soboty, godz. 8 i pół rano.

W sobotę ukończono przesłuchiwanie świadków.

WNIOSEK OBRONY

Podczas całej rozprawy nie stawiało się do sądu dwóch świadków, których prokurator rzekł się. Obrońcy sprzeciwili się na sobotniej rozprawie przed południem odczytywaniu w sądzie ich zeznań, złożonych w czasie śledztwa, zgłaszając w tej sprawie konkretny wniosek.

Poza tem obrońcy zgłosili wniosek o dodatkowe wezwanie na rozprawę kilkunastu świadków. Na tem przewodniczący przerwał rozprawę. Sąd udał się na naradę nad wnioskami obrońców.

OBRONCY OPUSZCZAJĄ SAŁĘ

Na rozprawie popołudniowej zabrali głos prokurator, sprzeciwiając się wnioskowi obrony, i zgadzając się tylko na powołanie dwóch nowych świadków.

Adw. Stypułkowski, replikując pro-

kuratorowi, wykazał na podstawie odpowiednich artykułów ustawy, że zeznanie świadków, złożone w śledztwie, nie mogą być odczytywane na rozprawie bez zgody strony. Popierał te wypowiedzi drugi obrońca, adw. Pozowski. W końcu adw. Grendyszyński wykazywał szczegółowo, że zawnioskowani przez obronę świadkowie mają zeznać na okoliczności istotne i ważne dla sprawy.

BEZ OBRONCÓW

Po 1 i pół godz. naradzie sąd ogłasza decyzję, mocą której postanowiono wezwać na poniedziałek, 31 lipca, 6 nowych świadków. Wszystkie inne wnioski obrony sąd odrzucił, a w szczególności odrzucił wnioski przeciw od-

Dlaczego zamiera życie cechowe?

Z kół rzemieślniczych piszą do „Ore-downika Wielkopolskiego”, co następuje:

W cechach naszych toczą się obecnie dyskusje, jak ożywić w nich życie organizacyjne. Powodem tych rozmów stał się projekt zmiany prawa przemysłowego i wybrana przez czynniki oficjalne zasada wprowadzenia przymusowości organizacyjnej.

Pominąwszy już wszystkie argumenty natury społecznej, jakie przemawiają przeciw zasadzie przymusowości, jak sprawa żydowska na terenie Małopolski, Kongresówki i na wschodzie Rzeczypospolitej, podnieść należy jednak sprawę zasadniczą, czy gdyby nawet nie było kwestji żydowskiej, czy wówczas zasada przymusowości rozwiąże sprawę ożywienia życia cechowego?

Na to pytanie trzeba odpowiedzieć stanowczo przecząco. Najwięcej zwolenników przymusowych organizacyj ma Małopolska, gdyż tam poprzednio przymusowość była bezwzględna. Tam nie było instytucyj wolnych cechów, a przymusowe swego czasu, przed wojną, rozwijały się bardzo dobrze. Na tej zasadzie Małopolanie są przekonani, że dali im to właśnie cechy przymusowe. Mylą się jednak srodcę. Życie cechowe rozwijało się bowiem nie dlatego, że były cechy przymusowe, lecz dlatego tylko, że inne okoliczności natury ogólnej sprzyjały rozwojowi życia cechowego. W tym samym czasie w b. zaborze pruskim mieliśmy cechy przymusowe i cechy wolne. Wolnych nawet było więcej, niż przymusowych. Pomimo tego życie rozwijało się równie doskonale, jak w Małopolsce, ba! nawet daleko bujniej niż tam, a już najlepiej rozwijały się właśnie cechy wolne. Świadczy to, że nie zasada przymusowości były powodem świetnego rozwoju przedwojennego.

Przecież nawet w Kongresówce przed wojną życie cechowe pulsowało szybciej niż obecnie, choć tam prawo nie dawało ani części tych uprawnień cechom, co w zaborach pruskim czy austriackim. Były to czasy, sprzyjające rozwojowi życia cechowego, czasy rozwoju sił gospodarczych.

Obecnie — czasy zasadniczo się zmieniły i tylko w tem należy upatrywać przyczynę, dlaczego życie cechowe zamiera. Tak się jakoś złożyło, że nowe polskie prawo przemysłowe, odbierając cechom ich dawne uprawnienia, oraz wywołując tem samem pewne zamieszanie w ich życiu, zbiegło się z panującym kryzysem. Odebranie praw w chwili, gdy z innych przyczyn życie to już było narażone na poważne wstrząsy, musiało odbić się dotkliwie na życiu cechowym. Cechy zamary, a teraz chce się je przywrócić do życia.

przywrócenia im żywotności byłoby usunięcie przyczyn zasadniczej ich niedomagania, to jest usunięcie kryzysu ekonomicznego. Od tego trzeba by zacząć. A dopiero na drugim niejako planie — leży sprawa przywrócenia

Dziewiętnastoletni „strzelec” — mordercą

Bagnet — narzędziem sbrodni

„Gazeta Warszawska” donosi: Terenem bestjańskiego mordu, popełnionego przez członka Związku Strzeleckiego, niejakoś Drowlaka, stała się wieś Ludwików w powiecie gorzyńskim. Mordu dokonano w następujących okolicznościach:

Na powracającego do domu dozorcę drogowego Paczotkowskiego napadł z dwoma osobnikami 19-letni Erich Drowlak, który zadał Paczotkowskie-

mu bagnetem kilka śmiertelnych cięś. Paczotkowski padł trupem na miejscu, osierocając żonę i troje dzieci.

Mordercy zostali ujęci i osadzeni w areszcie gminnym. Wśród miejscowej ludności panuje powszechne oburzenie. Ludność przez dwa dni oblegała areszt gminny, chcąc dokonać na Drowlaku samosądu, mimo interwencji policji.

WYROK — 3 SIERPNIA

Jak słycać, wyrok w procesie wadowickim zapadł ma już około 3 sierpnia.

Okolo godz. 8 wieczorem rozprawę odroczone do poniedziałku, godz. 8 i pół rano.

Tymczasem projektuje się wprowadzenie zasady przymusowości w błędnem mniemaniu, że takie lekarstwo wystarczy w zupełności. W dodatku — zmierza się do przymusowości bez — przywrócenia dawnych uprawnień.

Kryzys w zasadzie nie sprzyja rozwojowi organ. zawod. Napozór wydawać się powinno, że właśnie okres kryzysu powinien być odpowiednim momentem do skonsolidowania się organizacji zawodowych. Praktyka mówi jednak coś wręcz przeciwnego. Kryzys nadaje się jedynie do rozwoju jednej gałęzi organizacji zawodowych, to jest — przyczynia się tylko do rozwoju karteli. To też zwolennicy przymusu cechowego ludzą się, jeżeli sądzą, że cechy staną się kartelikami swojego rodzaju. Rzemiosło wogóle nie nadaje

się do skartelizowania, a jeżeli w pewnym zakresie byłoby to możliwe, to raczej za pośrednictwem cechów wolnych, nigdy jednak przymusowych. Raczej wolne cechy mogłyby rozpocząć akcję podniesienia i regulowania cen, podczas gdy cechy przymusowe, jako obejmujące i słabe warsztaty, do akcji tej byłoby niezdolne. Przecież kartel, to tylko obrona silniejszych przed konkurencją słabszych.

Zresztą kryzys obecny poucza nas jeszcze o czemś innem. Kartele mogą się ostać tylko przez pewien czas. Na dłuższą metę utrzymać ich się nie da. Kartele, jak to widzimy na przykładzie innych krajów, nie wytrzymują naporu kryzysu tak samo, jak i gałęzie nieskartelizowane. Poco więc ludzie się, że przymusowość cechowa da wyniki w tym kierunku, jeżeli to jest niemożliwe?

Organizacje rzemieślnicze muszą z konieczności pomyśleć o innych sposobach ożywienia w nich życia. Nie będziemy dalecy od prawdy, jeżeli powiemy, że jednym z zasadniczych powodów niedomagania cechów, jest brak ludzi. Cechy stały się zbyt konserwatywne, młodzi zaś nie zbyt chętnie garną się do pracy. Trzeba więc przyciągnąć przedewszystkiem tych młodszych, niech oni swoją energią i młodym zapałem rozniecą na nowo życie cechowe, a wtedy dopiero będzie można myśleć o poprawie. Tylko, że nowy, wartościowy element nie przyjdzie przez przymus, bo nie będzie on chciał zasiadać pospół z tymi, których przymus wgoni poprostu do organizacji. (er.)

Dobry humor

Nie mogą mieć dobrego humoru ludzie, cierpiący na zaparcie, gdyż wadliwa działalność kiszek zatrzuwa im całe życie. Zastosowanie Kaskaryny Leprince w ilości 1 lub 2 pigulek wieczorem podczas jedzenia przywróci im natychmiast radość życia. Sprzedaj w aptekach. Ceny znacznie. Flakon (50 pigulek) 4 zł. Torebka (5 pig.) 40 groszy. ng 4 723

Żydziz w Niemczech w statystyce zawodowej

Pisma hitlerowskie nie ustają w podawaniu uzasadnień polityki, skierowanej przeciw Żydom, jak to czyni np. „Voelkischer Beobachter”, główny dziennik obozu Hitlera, na czcze nr. 200, pisząc pod wielkimi nagłówkami:

„W ciągu 15 lat ponad 70 tysięcy Żydów weszło do Prus, Zastraszające liczby z dziediny zyzdzenia całego życia publicznego i gospodarczego. Dlaczego wpływ Żydów musi być złamany.

„W roku 1793 pisał Johann Gottlieb Fichte:

„Niemał poprzez wszystkie kraje Europy rozpościera się potężne i wrogo usposobione państwo, które ze wszystkimi innymi jest w stanie stać się wojny i które straszliwie ciąży nad obywatelami: to zyzdostwo!“

„Co Fichte wówczas ogłosił, stało się dzisiaj rzeczywistością dla wszystkich niemal narodów. Narod żydowski dawniej tylko tolerowany, wgnieździł się głęboko w nasze narodowe ciało, rozwijając się coraz bardziej w czynnik potęgi, który w każdej dziedzinie życia narodowego rościł sobie prawo głosu.

„Jako przykład należy wziąć rozszerzenie się zyzdostwa w Prusiech.“

W dalszym ciągu tych wywodów podane są liczby następujące:

W okresie od spisu ludności z 1 grudnia 1910 do spisu z 16 czerwca 1925 r. stwierdza się w Prusach wzrost ludności żydowskiej z 366.876 na 403.960, czyli o 37.093, a zatem o 10,1 procent, gdy cała ludność wzrosła tylko o 8,9 proc. Gdy się uwzględni zżony i przejścia na chrześcijaństwo, okaże się, że w tym czasie przybyło ok. 70 tys. Żydów zzewnątrz. Czyli są to Żydzi, którzy do Prus ścignęli w ciągu 15 lat, a to zgadza się z liczbą żydowskich obcokrajowców w Prusach w tym czasie.

Statystyka wskazuje, że w każdej z 168 wyliczonych gałęzi gospodarstwa są Żydzi. Razem było czynnych w zarobkowaniu 190.789 Żydów, w tem 35.514, tj. 18,6 proc. obcokrajowców. Z tej liczby w handlu było 58,8 proc. ogółu zarobkujących Żydów, gdy wśród ogółu zarobkującej ludności pruskiej na handel przypada tylko 17 procent. Natomiast w rolnictwie było tylko 1,74 proc. Żydów, a wśród ogółu ludności Prus 29,5 proc.

W dziale zarządu publicznego, urzędników, prawa i zawodów wolnych było 11,324 Żydów, tj. 5,94 proc., gdy wśród ogółu ludności tylko 4,85 proc.

W handlu towarowym było 85.712 Żydów (6,28 proc. wszystkich zajętych w handlu), wśród samodzielnich handlowców 10,74 proc., wśród dyrektorów i kierowników handlowych 12,58 proc., w bankowości i giełdzie wśród ogólnie zajętych 5,84 proc., ale wśród bankierów niemal 30 proc.

Żydzi stanowili w Prusiech 6,9 proc. samodzielnich aptekarzy, 17,9 proc. lekarzy, 27 procent adwokatów, 4,6 procent redaktorów, 4,8 proc. samodzielnych artystów, 11 procent reżyserów, 7,5 procent aktorów.

W samym Berlinie stosunek był jeszcze gorszy. bo np. 32,2 proc. aptekarzy, 47,9 proc. lekarzy, 37,5 proc. dentystów, 50,2 proc. adwokatów, 8,5 proc. redaktorów, 7,5 proc. artystów, 14,2 proc. reżyserów i kierowników scen, 12,3 proc. aktorów.

Dane statystyczne są z roku 1925 i podobne były do roku 1933, ale w ciągu ostatnich miesięcy bardzo się to zmieniło.

Także „działacz“

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej“:

W Brzeżanach aresztowano syna tamtejszego starosty Gold-Golczewskiego, za zgwałcenie 9-letniej dziewczynki.

Gold - Golczewski służył ostatnio w szkole podchorążych, skąd zabrała go żandarmerja wprost do więzienia. Przed wstąpieniem do wojska był czynnym działaczem „Legjonu Młodych“.

POPIERAJĄCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Projekt rozszerzenia przymusu koncesyjnego

Jakoś w roku bieżącym niema sezonu ogórkowego! Feljetonista gospodarczy wcale się tem nie smuci, bo przynajmniej niema posuchy tematów. Konferencja londyńska, eksperymenty amerykańskie, wydarzenia w Niemczech — jest co wziąć pod pióro. A również i w kraju dość się dzieje, by mieć o czym pisać. Taka np. sprawa zamierzonego rozszerzenia systemu koncesyjnego, zasługująca na uwagę całego społeczeństwa, zamiast w pełni sezonu — rozpatrywana jest obecnie, podczas kanikuli!

Rzecz ma się następująco: ministerstwo przemysłu i handlu opracowało projekt noweli do ustawy przemysłowej, w którym przewidziało rozszerzenie listy przemysłów koncesjonowanych. Mianowicie projektodawca rządowy radby widział objęte przymusem koncesyjnym przemysły: 1) produkujące barwniki syntetyczne i organiczne produkty pośrednie, których wyrób nie zagraża bezpieczeństwu publicznemu, 2) handel odpadkami metali pólslachetnych, 3) przemysł budowniczy, 4) wyrób kwasu azotowego. Nadto projektodawca chciałby ułatwić rozszerzenie przymusu koncesyjnego, drogą udzielenia odnośnych uprawnień Radzie Ministrów.

Projekt noweli otrzymał do zaopiniowania Związek Izby Przemysłowo-Handlowej. Jak donosi prasa stołeczna, Związek izb stanął na stanowisku utrzymania nadal w całej rozciągłości zasady wolności przemysłowej, stanowiącej podstawę całego polskiego prawa przemysłowego. W szczególności Związek izb uznał za konieczne ściśle przestrzeganie zasady, by lista przemysłów koncesjonowanych obejmowała tylko te przemysły, których przymusowa reglamentacja konieczna jest ze względu na interes publiczny lub bezpieczeństwo państwa. Dlatego też Związek izb zaopiniował negatywnie pomysł koncesjonowania wyliczonych powyżej czterech dziedzin gospodarczych.

Co do nas, uważamy stanowisko Związku za całkowicie uzasadnione. Szczególnie dziwi nas pomysł przelania na rząd uprawnień sejmowych w zakresie rozszerzania przymusu koncesyjnego. Takie przejście kompetencji z Sejmu na rząd byłoby niezgodne z konstytucją, która w art. 101.1.1. stanowi, iż ograniczenia w wolnym obiorze zajęcia i zarobkowania — mogą być wprowadzone tylko w drodze ustawowej.

Najważniejszą zmianą, jaką wprowadziłaby nowela rządowa, było skoncesjonowanie „przemysłu budowniczego”. Pomysł ten lansują pewne sfery z b. zaboru austriackiego, w którym przemysł ten dawniej był koncesjonowany. Obecnie projekt taki jest nie do przyjęcia, przy jednoczesnym wyłączeniu z pod przepisów prawa budowlanego pracy zawodowej „inżynierów, architektów, budowniczych”, co przewiduje art. 2 p. 11. Nadto pamiętać musimy, że kierowanie robotami publicznymi już jest ograniczone przepisami prawa budowlanego. Tak więc bezpieczeństwo publiczne jest już dostatecznie chronione. Nacóż stwarzać dalsze w tym zakresie ograniczenia?

Omówiona powyżej sprawa stanowi przedmiot rozważań ministerstwa przemysłu i handlu. Problem rozszerzenia przymusu koncesyjnego nie jest prosty. Niektóre zawody (jak np. przemysł graficzny), znękanie kryzysem radeby poddać się przymusowi, byleby ograniczyć konkurencję! Ale to już inny aspekt kwestji. Pomiędzy o nim niebawem.

Krótkie informacje gospodarcze

— W dniu 27 lipca odbyło się posiedzenie kartelu przedalników, na którym ustalono normę uruchomienia na następny okres od dnia 7 do 20 sierpnia br. w wysokości 69 godzin tygodniowo.

— Kryzys odbija się mocno na stanie zatrudnienia okrętów amerykańskich pływających pod flagą handlową U. S. A. Od 1 lipca rb. trzecia część floty handlowej U. S. A., tj. 1713 okrętów różnego tonażu zostało unieruchomionych w portach macierzystych.

Zatarg ekonomiczny w przemyśle węglowym

Jak wiadomo, w przemyśle węglowym doszło do zatargu ekonomicznego na tle żądania pracodawców obniżki plac w górnictwie. W sprawie tej interwenjowała naczyniczna komisja rozjemcza, która wydała orzeczenie, proponujące obniżkę plac od 4—9 proc. na Śląsku. Zarządy poszczególnych związków zawodowych uchwały orzeczenie odrzucić i zaleciły zwołać na dzień 30 lipca konferencję radców załogowych i meżów zaufania. Tak więc, zatarg trwa.

Pracodawcy węglowi swój postulat obniżki uzasadniają fatalną sytuacją, w jakiej znalazło się górnictwo polskie. Rynek krajowy skurczył się niebywale, bo wiś węgla prawie nie używa, zaś miasta i przemysł również ogromnie zmniejszyły zapotrzebowanie na węgiel. Prawie połowę wydobytą węgla trzeba umieszczać na rynkach zagranicznych.

A na rynkach zagranicznych konkurencja angielska wypiera nas coraz skuteczniej. Najważniejsze tereny zbytu: Danja i Szwecja tracimy na rzecz W. Brytanji, której — jako wielkiej odbiorczynie bekonów, jaj i masła duńskiego oraz drzewa szwedziekiego — udało się uzyskać uprzywilejowanie dla swego węgla. Na innych terenach zbytu węgla polskiego sytuacja jest jeszcze gorsza. Wszędzie napotykalmy na kontyngenty, ograniczenia dewizowe oraz na ostrą konkurencję, obniżającą ceny.

Jednym słowem: jest źle w górnictwie węglowym! Wiemy o tem oddawna. Gdy w marcu r. b. przeprowadzono przymusową obniżkę cen węgla, sięgającą od 14,3 — 20 proc., przemysłowcy węglowi uderzyli na larum. Wykazano im wówczas, że gdyby nie istnienie konwencji węglowej, cena węgla musiałaby się u nas obniżyć o jakie 27 procent. Nawiasem mówiąc, taki mniejszy spadek wykazują ceny wewnętrzne węgla w krajach przemysłowych Europy. Przemysłowcy śląscy, walcząc o podtrzymanie ceny węgla, wołali w niebogłosy, że muszą finansować deficytowy eksport dla dobra socjalnego i walutowego państwa, i że

za to należą im się lepsze ceny wewnątrz kraju. Na to odpowiadziano im, co następuje:

Biorąc pod uwagę, że stosunek zbytu węgla w kraju i na rynkach konwencyjnych do zbytu na deficytowych rynkach eksportowych wynosi 1,4:1, — strata na eksporcie obciąża cenę krajową kwotą zł 2,35 na tonnie. Ponieważ przeciętna cena, uzyskiwana za węgiel sprzedawany w kraju loco kopalinia, wypada około 22 zł, to efektywna strata na eksporcie w wysokości 2,35 stanowi w stosunku do ceny krajowej około 11 procent. W ten sposób obniżka ceny węgla mogła być łatwo przeprowadzona w granicach 27 proc. — 11 proc. = 16 proc. Dlatego też rząd przeprowadził obniżkę cennika, odpowiadającą przeciętnie 16 proc. w stosunku do cen ówczesnych. Było to posunięcie celowe i sprawiedliwe.

Jeśli przemysłowcy węglowi obecnie usiłują odbić się na placach robotniczych, to przedewszystkiem musimy pamiętać, że płace te są niezmiernie niskie, bo znajdują się na poziomie minimum egzystencji.

Nadto musimy sobie uświadomić, że zachodzi tutaj pomieszanie pojęć na tle t. zw. „nierentowności przemysłu węglowego”. Inną rzeczą jest rentowność w znaczeniu społecznym, inną znów rentowność w znaczeniu indywidualnym, prywatnym. Owszem, w tej chwili produkcja węgla może i jest nierentowna (zresztą, w dużej mierze z winy samych przemysłowców węglowych, którzy się przeinwestowali w latach dobrej konjunktury). Czy jednak z tej racji mianoby zalać kopalnie? O, nie! Byłoby to kapitalnym nonsensem, bo dziesiątki tysięcy rodzin górniczych straciłoby warsztaty pracy, a państwo dopływ walut z eksportu węgla. Kryzys gospodarczy w życiu wytwórczym jest tem samym, czem wojna w życiu narodu. W dobie kryzysu obowiązują, bo obowiązują muszą — przepisy wyjątkowe. Rentowność prywatna znajduje się na drugim miejscu. Natomiast na pierwszym miejscu: rentowność społeczna.

KRONIKA GOSPODARCZA

ZABIEGI O UTRZYMANIE IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W BYDGOSZCZY

Delegacje z bydgoskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, które bawiły w tych dniach w urzędach wojewódzkich w Poznaniu i Toruniu, uzyskały przyrzeczenie, że obaj wojewodowie będą usilnie popierali zabiegi Bydgoszczy o nierozstrzygnięcie kwestji bydgoskiej Izby Przemysłowo-Handlowej do czasu wejścia w życie nowego podziału administracyjnego państwa.

Bardzo energicznie popiera koncepcję bydgoską Pomorska Izba Rolnicza, która wystosowała do min. przemysłu i handlu memoriał, zwracający uwagę na fakt intensywniej i skuteczniej współpracy Izby bydgoskiej w interesach rolnictwa pomorskiego. Rolnictwo Pomorza zawsze w Bydgoszczy znajdowało zrozumienie dla swych potrzeb i bolączek, gdy tymczasem w Izbie gdyńskiej nie spotykało się z poparciem i głębszym zainteresowaniem.

Z KRAJU

(k) **Ustalenie pierwszej listy sędziów kartelowych.** W „Monitorze Polskim” z 29 bm. ukazało się ogłoszenie min. sprawiedliwości z 24 bm. o ustaleniu pierwszej listy sędziów kartelowych. Po wysłuchaniu opinij ministrów przemysłu i handlu, skarb. rolnictwa i reform rolnych, opieki społecznej oraz spraw wewnętrznych, ustalono następującą pierwszą listę członków sądu kartelowego na okres trzech lat w liczbie 20 osób: pp.: Jerzy Drecki, Marjan Drozdowski, Waclaw Fabierkiewicz, Waclaw Jakubowski, Jędrzej Moraczewski, Józef Kożuchowski, Adam Kraglewski, Eugeniusz Kwiatkowski, Ignacy Matuszewski, Bogusław Miedziński, Józef Poniatowski, Jan Prot, Zygmunt Rakowicz - Raczynski, Marjan Rudziński, Zygmunt Sowiński, Witold Staniewicz, Stefan Starzyński, Stanisław Świeżawski, Tadeusz Szpotański, i Leopold Tomaszewicz.

(k) **Nowe źródło informacyjne dla eksporterów polskich.** Państwowy Instytut Eksportowy w zamiarze ułatwienia przekazywania wiadomości handlowo-gospodarczych uzyskiwanych przez nasze placówki zagranicą do sfer zainteresowanych, przystępuje do wydawania pisma periodycznego pod tytułem „Informator Eksportowy”. Pismo to ukazywać się będzie trzy razy w miesiącu w dniach 1, 10 i 20. „Informator Eksportowy” korzystać będzie przede-

Likwidacja Izby w Bydgoszczy odbilaby się w sposób fatalny na życiu gospodarczym nie tylko miast, ale także wsi, a wobec konieczności pozostawienia w Bydgoszczy ekspozytury Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej nie wpłynęłoby to na poprawę warunków finansowych Izby gdyńskiej. Dlatego wszelkie projekty takiego czy innego rozgraniczenia wpływów gospodarczych na terenie województw zachodnich w obecnych granicach administracyjnych nie dają żadnego pomyślnego efektu. Zgubić tylko mogą tak ważną placówkę gospodarczą, jak Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy, a nigdy zdrowie stosunków gospodarczych Poznańskiego i Pomorza. Szczególnie w okresie powszechnego kryzysu wszelkie zamierzenia, mogące powikłać jeszcze życie gospodarcze, powinny być zaniechane.

wszystkiem z najcenniejszych, gospodarczych raportów placówek zagranicznych oraz podawać będzie informacje celne.

Z ZAGRANICY

(z) **Zmniejszenie światowego wydobycia węgla.** Według danych cyfrowych rady węglowej Rzeszy niemieckiej spadło światowe wydobycie węgla w roku 1932 prawie do poziomu z roku 1905. W porównaniu z ilością tonn dożywanych w roku poprzednim nastąpiło ostatnio zmniejszenie o 11,8 proc. W światowej produkcji węgla 85 proc. przypada na właściwy węgiel, pozostała zaś część na węgiel brunatny. W ogólnym wydobyciu węgla partycypuje Europa w 54 proc.

(z) **Uspokojenie na szwajcarskim rynku kapitałowym.** Po raz pierwszy od trzech miesięcy ujawnia się zjawisko zahamowania odpływu kapitałowych z Szwajcarii. Ostatnie wykazy dekadowe banku szwajcarskiego wykazały poważny wzrost zapasów złota, wyrażający się ogólną cyfrą 1821 milionów franków szwajcarskich. Naogół na rynku kapitałowym Szwajcarii zaobserwować się dało, poczynając od końca czerwca, częściowe odprężenie i uspokojenie.

BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!

Program działalności Funduszu Pracy w r. 1934

Przewiduje się tworzenie „zespołów pracy” (bataljony pracy)

Naczelna dyrekcja Funduszu Pracy na podstawie osiągniętych doświadczeń w sezonie 1933 opracowała szereg wytycznych dla programu prac wojewódzkich komitetów lokalnych Funduszu Pracy na rok 1934.

Fundusz Pracy rozpoczął swą działalność w 1933 r. Pierwszy okres działalności Funduszu w r. 1933 r. miał charakter prowizoryczny. Z uzyskanych doświadczeń zarówno z własnych możliwości, jak również z przygotowania społeczeństwa do walki z bezrobociem w terenie, dyrekcja Funduszu Pracy wysunęła następujące wytyczne dla programu na rok 1934:

a) W miejsce finansowanej w bieżącym roku dużej ilości drobnych, a bardzo różnorodnych robót, program 1934 musi objąć kilka zasadniczych inwestycyj o ogólnogospodarczym znaczeniu. Nieliczne drobne roboty o lokalnym ściśle znaczeniu, będą mogły być finansowane tylko w drodze przyznania poszczególnym wojewodom pokrycia na ten cel w formie ryczałtów pożyczkowo-dotacyjnych.

b) Program musi być jeden, tj. musi obejmować wszystkie roboty projektowane dla całego terenu województwa, musi być zatem uzgodniony zarówno wewnątrz województwa, w odniesieniu do różnych regionalnych zamierzeń, jak i z czynnikami centralnymi (min. komunikacji, min. rolnictwa i reform rolnych) w odniesieniu do ich projektowanych na terenie województwa, inwestycji.

c) Program roku 1934 winien być częścią kilkuletniego, na dłuższy okres obliczonego programu, wprowadzającego w zatrudnienie możliwie daleko idącą ciągłość.

d) Udzielanie pomocy finansowej oparte będzie o zasadę zwrotności; udzielanie dotacji będzie mogło być stosowane tylko w nader wyjątkowych wypadkach; przy równych kwalifikacjach inwestycyj moment zwrotności będzie decydował o przychylniej decyzji.

e) Główny nacisk przy układaniu programu winien być skierowany na inwestycje bezpośrednio rentujące; w tym zakresie pożądanym jest jak najściślejszy kontakt komitetu z terenowymi ośrodkami inicjatywy gospodarczej, w szczególności z przedstawicielami samorządu gospodarczego.

f) Przy projektowaniu inwestycji musi być podana, między innymi, jej suma kosztorysowa, rozbita na kwotę, którą ma pokryć Fundusz Pracy i na kwotę, reprezentującą gotówkowy, czy w naturze, wkład własny inwestora; wysokość wkładu własnego będzie miała poważny wpływ na stosunek Funduszu Pracy do zamierzonej inwestycji.

g) Przydzielony na województwo kontyngent funduszu będzie reprezentował pewną ilość dniówek, które w zasadzie będą miały być przepracowane przez bezrobotnego danego województwa. W programie zatem należy wykazać dla każdej inwestycji ilość robotnikodniówek, przewidzianych do zużycia na miejscu inwestycji oraz ilość robotnikodniówek, która dzięki zamówieniom, związanym z tą inwestycją, będzie mogła być skonsumowana na innym terenie (w innym województwie).

h) W 1934 r. zajdzie niewątpliwie konieczność wprowadzenia systemu pracy zespołowej (zespoły robocze), co może mieć poważny wpływ na typ i miejsce zgłoszonych do programu robót.

i) Realizacja programu 1934 r. musi być rozpoczęta z 1 kwietnia 1934 r. najpóźniej; z postulatów tego wynika termin uprzedni, o którym będzie mowa poniżej.

W porozumieniu z prezydium rady ministrów pan. prezes Funduszu Pracy określił dzień 30 listopada 1933 r., jako ostateczny termin przedłożenia Funduszowi Pracy jednolitych, wewnętrznie uzgodnionych i przez właściwych wojewodów potwierdzonych programów wojewódzkich.

Fundusz Pracy podkreśla, że współpracę komitetów lokalnych w konstruowaniu programu Funduszu Pracy uważa za bardzo celową i że przywiązuje dużą wagę do zainteresowania całego społeczeństwa akcją Funduszu Pracy.

Krwawa uroczystość

Niesamowita procesja — W raju Mahometa — Staroperska gościnność

Do najbardziej ponurych ceremonij religijnych należą bezspornie żałobne uroczystości, urządzane ku czci świętych mahometańskich Husseina i Hassana, zmarłych przed około ośmiu wiekami. Pamięci ich Persowie po dzień dzisiejszy poświęcają corocznie dwa miesiące. W okresie tym na domach zamożnych wiernych, powiewają żałobne chorągwie. Codziennie w meczetach przepełnionych ludem odprawiają się nabożeństwa żałobne. W pierwszych dziesięciu dniach świąt tych, zwanych „Mairam“ — powiada pewien podróżnik — rozsądny Europejczyk nie powinien wogóle pokazywać się na ulicy, gdyż tłumy ogarnięte są skrajnym fanatyzmem. Kto w ciągu roku czegoś sobie silnie życzył i, chcąc przypodobać się Allahowi, przyrzekł mu dokonać samoumartażenia, ten musi obietnicę swą w owych dziesięciu dniach wypełnić.

Przez miasto przeciągają niesamowite procesje. Pojawiają się grupy mężczyzn obnażonych do pasa lub przybranych w śmiertelne koszule. Niektórzy z nich, szczególnie gorliwi, zatapiają sobie noz w ciało, pozostawiając go tam przez czas dłuższy; inni przeciągają sobie kłódki przez mięśnie i obwieszają ciężkimi łańcuchami. Wielu trzymając oburącz obnażoną, zakrzywioną szablę przed sobą, uderza głową o jej ostrze, rozcinając sobie czoło i wołając przytem w dzikiej ekstazie: „O Hassan, o Hussein!“ Krew obficie spływa na białą odzież, samookaleczenia stają się coraz dotkliwsze, coraz głośniejsze rozbrzmiewają śpiewy.

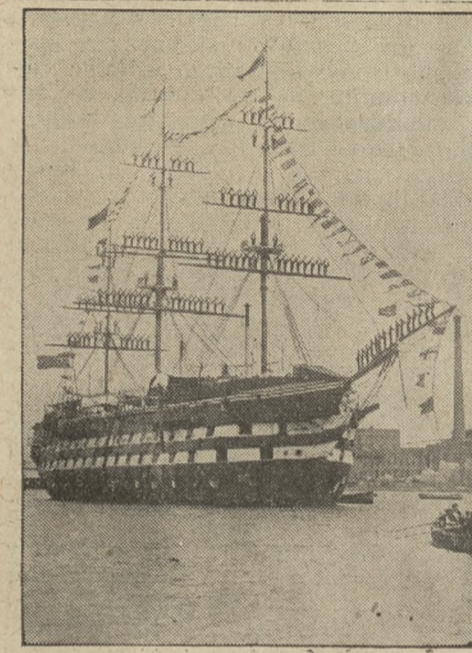
Czoło procesji przedstawia się nader barwnie, dzięki mnożstwu chorągwi. Są one przeważnie metalowe, pomalowane na różne kolory i wykonane nader artystycznie; wiele z nich posiada umieszczoną w środku kolorową latarnię, otoczoną pękami strusich piór. W procesji uczestniczy wojsko oraz dostojnicy państwowi. Jeżeli który z katujących się uczestników pochodu, wskutek zadanych sobie ran, padnie, martwy, to uchodzi za obmytego z wszystkich grzechów i ma zapewnić wstępną do raju Mahometa.

Aczkolwiek wypadki śmierci podczas pochodów religijnych zawsze się zdarzają, to na ogół biorąc, napięcie fanatyzmu z okazji święta „Mairamu“ ostatnimi czasy dość znacznie się zmniejszyło. Niejednokrotnie zauważono, że członkowie rodzin usilują powstrzymać ojców, mężów, braci od składania zbyt obfitej daniny krwi świętemu prorokowi. W tym celu w procesji, za katującymi się często postępuje ktoś z jego bliskich i stara się zapomocą kija,

we właściwej chwili pochwyć zbyt silne ciosy, zadawane w ekstazie przez wiernego syna Allacha samemu sobie.

Władze niechętnie patrzą na te krwawe praktyki religijne, jednak na razie powstrzymują się od wydawania jakichkolwiek zarządzeń przeciw tymże, nie chcąc ściągnąć na siebie gniewu i nienawiści sfanatyzowanych tłumów. Zresztą ślady ogólnej powojennej ewolucji ludów, dają się także zauważyć w sposobie obchodzenia święta „Mairamu“.

Dawniejsze przedstawienia pasyjne, urządzane w tym świątecznym okresie przez wielmożów perskich w ich dziedzicznych pałacowych, które zalegały tysiączne rzese wiernych, obecnie są już rzadko spotykane. Tłumaczy się to ogólnym zubożeniem kraju, albowiem inscenizacja świętej legendy o Husseinie i Hassanie, uskuteczniانا była z największym przepychem, co wymagało oczywiście bardzo znacznych funduszów. Prócz tego staroperska gościnność wymagała, aby wszyscy obecni na przedstawieniu pasyjnem widzowie, otrzymali obfity poczęstunek. Obecnie na takie „przyjęcia“ już niewiele tylko bogaczy może sobie pozwolić. Kr.

Angielski statek szkolny „Worcester“ w pełnej gali na powitanie gości.

Ogrzewanie zimną wodą

Uczestnicy najbliższej wyprawy prof. Piccard'a w stratosferę zaopatrzyli się już w najnowszy wynalazek dr. Tschelnitza, zabezpieczający od zamarznięcia jedynie przez dodanie paru kropli zimnej wody. Brzmi to napozór nierealnie, wynalazek jednak wiedeńskiego chemika jest dość prosty. Proszek o pewnym określonym składzie chemicznym w zetknięciu z niewielką ilością wody spala się powoli i wytwarza olbrzymią energię cieplną.

Demonstrując swój wynalazek, dr. Tschelnitz wypełnił zwykły płócienny woreczek swym nadzwyczajnym proszkiem i przez niewielki otwór wlał łyżeczkę zimnej wody. Już po paru minutach osiągnął niebawmy efekt. Woreczek stał się odrazu ciepły, powoli zaś rozgrzał się do tego stopnia, że nie można go było trzymać w ręku. Ogrzany zimną wodą!

Srodek ten znalazł szybko zastosowanie w medycynie w formie kompresów stosowanych przy różnych bólach reumatycznych, wątrobianych i t. p. Obecnie chorzy, stosujący kompresy, są całkowicie upieczaleni czy to od kontaktu elektrycznego, czy też od ciągłego ogrzewania kompresów na kuchni i t. p. Parę kropli wody zawsze znajdziemy pod ręką; przy

pierwszych oznakach nadchodzącego bólu wystarczy zwilżyć woreczek wypełniony proszkiem dra Tschelnitza i po paru chwilach mamy gorący kompres usmiędzający cierpienie.

Wysokość temperatury jak również czas jej trwania wzrasta proporcjonalnie do ilości dodawanej wody, możemy ją zatem swobodnie regulować. Poduszeczka z proszkiem może być używana w ciągu 300 godzin; po tym okresie wystarczy dodać pewną ilość świeżego proszku, by przywrócić jej dawną moc.

Wynalazek ten ma duże zastosowanie w tyristyce, szczególnie w czasie wypraw wysokogórskich, dla uczestników wypraw polarnych, oraz w tych wszystkich okolicznościach, gdzie grozi niebezpieczeństwo zamarznięcia. Wynalazek dr. Tschelnitza przedstawia dalsze możliwości. Projektuje się ogrzewanie całych mieszkań za pomocą proszku wiedeńskiego chemika. Plany konstrukcji pieców, które ogrzewałyby bez węgla i drzewa, lecz przy pomocy wody, są bliskie realizacji. Jest to tylko kwestia odpowiedniego opracowania technicznego. M. T.

Czy na Marsie są mieszkańcy

Obserwatorium astronomiczne, które bardziej od innych na całym świecie zajmowało się badaniem planety Marsa, jest obserwatorium Lowell, położone w małej miejscowości Flagstaff w Arizonie (Stany Zjedn. Ameryki). Wybudowane w roku 1890 przez astronoma amerykańskiego Percivala Lowella, obserwatorium to pierwsze wśród wszystkich, zdobyło zdjęcia fotograficzne planety Marsa, które potwierdziły istnienie tajemniczych „kanałów“, wynalezionych w 1887 r. przez włoskiego astronoma Schiaparelliego z Medjolanu, przyczyniając się do sławy światowej tego obserwatorium. Obecnie jego dyrektor prof. V. M. Slipher, bawiąc w Londynie, gdzie ma otrzymać od królewskiego tow. astronomicznego złoty medal za swe prace naukowe, wygłosił przed „Royal Institution“ londyńska odczyt „o naszej najbliższej planecie“.

„Gdyby dzisiaj istniał już jakikolwiek srodek komunikacji międzyplanetarnej — oświadczył prof. Slipher — nie zawahałbym się ani na chwilę towarzyszyć temu, któryby zamierzał dotrzeć do Marsa, gdyż warunki klimatyczne i otoczenia, jakie istnieją na tej planecie, są tak podobne do warunków ziemskich, że zapewniają możliwość życia dla człowieka, bez wyjątkowych trudności. Śniegi i lody, pokrywające obszary biegunowe, tlen, parowanie wód i chmury, istniejące w atmosferze Marsa, średnia temperatura, wynosząca 9 stopni, do wszystkiego są warunki przychylne dla życia ludzkiego. Jeśli do tego doda-

Na scenie teatru toruńskiego grana jest głośna sztuka amerykańska „Klocon Rix“, ciesząca się nie mniejszym powodzeniem niż „Fräulein Doktor“. Rola tytułowa odwarza p. J. Mazanek, (pierwszy z lewej strony) którego gra i pomysłowa reżyserja spotkała się z wielkim uznaniem w miejscowej prasie.

my, że wzmocnienie zabarwienia, jakie się uwydatnia rok rocznie na niektórych obszarach powierzchni Marsa, gdy na tej planecie wiosna łączy się z latem, przypisać należy bezspornie sezonowemu rozwojowi życia roślinnego, to podobieństwo do tego, co dzieje się na naszej ziemi, jest wprost uderzające. Istnienie tak zw. „kanałów“, wykrytych przez Schiaparelliego, nie ulega już dziś żadnej wątpliwości. Nie wiem jednak, czy to są prawdziwe kanały, stworzone przez ludzi myślących“.

Wszyscy bez wyjątku astronomowie, obecni na odczycie uczonemu amerykańskiemu, podzielali zdanie prelegenta, twierdząc, że planeta Mars jest bezwzględnie zamieszkała przez stworzenia, niewiele różniące się od człowieka. S. F.

Wpływ barw na apetyt

W ostatnich czasach przeprowadzono szereg badań naukowych w tym kierunku, do jakiego stopnia barwa wpływa na apetyt. Doświadczenia dały bardzo interesujące wyniki, okazało się mianowicie, że barwa żółta i czerwona wpływają podniecająco na apetyt, podczas gdy barwa niebieska i zielona wywierają skutek odmienny.

Jeżeli się porówna wynik ten z innymi dotychczasowymi doświadczeniami odnośnie do wpływu światła na psychikę ludzką, zauważymy, że wyniki te zgadzają się ze sobą w sposób zdumiewający. Doświadczenie uczy, że światło zielone i niebieskie działa uspokajająco na chorych, podczas gdy światło czerwone i żółte ich podnieca, a nawet podrażnia. W i P.

Nowe miasto uniwersyteckie w Rzymie

Jak wiadomo, w Rzymie buduje się obecnie miasto uniwersyteckie, które ma być nie tylko głównym ośrodkiem duchowym nowych Włoch, lecz największym i najbardziej nowoczesnym zakładem naukowym wśród wszystkich uniwersytetów świata. Myśl wzniesienia tej wielkiej uczelni, której budowa będzie kosztowała 70 milionów lirów, poczęła przybierać kształty konkretne z chwilą, gdy władze włoskie uprzytomniły sobie, że istniejący od 1660 r. uniwersytet „Sapienza“ jest zbyt

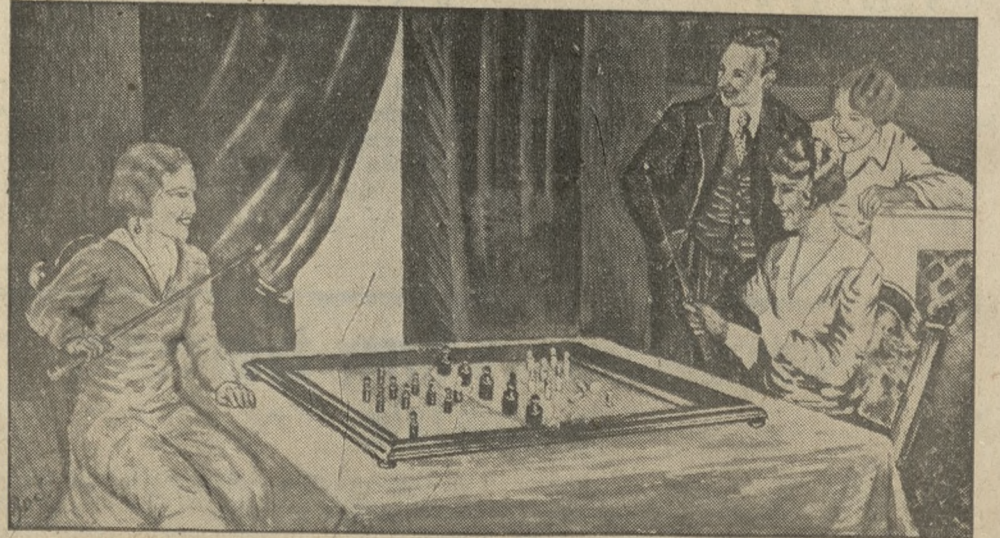
ng 4722

mały i nie odpowiada dzisiejszym potrzebom.

Nazwa „miasta“ dla tego zakładu nie jest bynajmniej czemś przesadnym, gdyż będzie on zajmował 210.000 metrów kwadratowych, a więc połowę tego obszaru na jakim wznosi się miasto watykańskie. Kierownictwo robót, wykonywanych według planów Mussoliniego, spoczywa w rękach architekta rzymskiego Placentiniego, który ma do pomocy cały sztab młodych budowniczych ze wszystkich dzielnic kraju. W ten sposób chciano podkreślić, że nowy uniwersytet jest sprawą nie tylko rzymską, lecz ogólnonarodową.

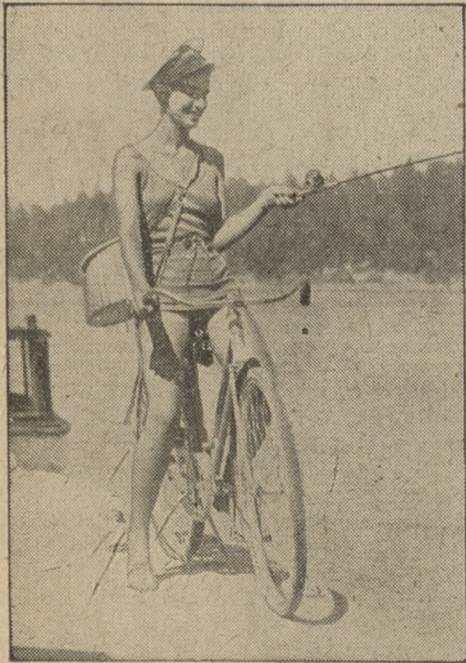
Dokoła placu, mającego 240 m. długości i 68 szerokości i będącego czemś w rodzaju forum, zgrupuje się w 12 głównych budynkach. Najokazalszym będzie jedenasto-piętrowy gmach rektora, który stanie w samym środku miasta. Znają w nim pomieszczenia biurowe i sale reprezentacyjne rektora, a także wielka biblioteka i sala odczytowa dla 3.000 osób. Więcej niż połowa całej przestrzeni będzie zajęta przez parki i ogrody. Nie zbraknie również teatru na świeżem powietrzu, w którym będą grane dramaty klasyczne. Szczególnie interesujący jest jednak plan bursy studentów. Młodzież mieszkająca daleko od uczelni, będzie mogła spędzać godziny wolne od pracy w „Casa dei studenti“. Oprócz stołowni dom akademicki będzie zawierał szereg mniejszych pokoi do pracy, bibliotekę, place sportowe, basen do pływania, salę gimnastyczną itd. (KAP)

„Szelmą“

Gra towarzyska „Szelmą“. W redakcji naszej zagrał nam partję „Szelmą“ wynalazca tej gry p. Michał Scheller z Poznania. Jest to kombinacja bilardu z kręglami. Pola grających przeciwników przedziela 5 pionków przeszkodowych, odgradzących pionki po każdej stronie. Gra się podobnie, jak w bilard. Zadanie polega na tem, by zręcznym uderzeniem kija o metalową kulę wyrzucić pionki przeciwnika. Jest to robota, wymagająca wielkiej zręczności i cierpliwości. Gra

„Szelmą“ jest opatentowana; wyrabia ją się tak w wielkości bilardu stołowego, jak i w formacie walizkowym. P. Scheller, jako wynalazca tej gry, zaprezentował ją w licznych stowarzyszeniach młodzieży i wojsku, zyskując uznanie. M. in. wyrazili mu uznanie nasi artyści Zbyszko Sawan i Malicka, S. M. P. św. Wojciech i Księża Zmartwychwstańcy. Być może, że „Szelmą“ stanie się niezadługo modną grą, byle nie tak „modną“ jak „yo-jo“. (kl.)

Połączone przyjemne z pożytecznym. Ale czy mimo to się coś (ktoś!) złowi na wędkę?

SPORT

Lekka atletyka

Praga — Poznań. W skład reprezentacji Pragi, która w niedzielę rozegra w Poznaniu międzymiastowe zawody z reprezentacją Poznania, wchodzi niemal ci sami zawodnicy, którzy we wrześniu w Warszawie rozegrają zawody międzypaństwowe z Polską o puchar min. Benesza. Człowiek zawodnicy naszego grodu będą więc musieli wydać maksimum wysiłku, ażeby z spotkania międzymiastowego wyjść zwycięsko. W każdym razie już dziś powiedziec można, że ciekawe to spotkanie w każdej konkurencji przyniesie walkę o centymetry. Zawodnicy czescy reprezentują klasę europejską i znajdują się, jak wynika z uzyskiwanych przez nich wyników w świetnej formie. Specjalnie atrakcyjnie zapowiada się rewanż Doudy z Heljaszem, który pokonał Czecha w roku obecnym dwukrotnie. Reprezentacja Pragi oraz Poznania w poszczególnych konkurencjach przedstawia się następująco: 100 m: Hejduk, Kneńicki — Biniakowski, Radwański; 400 m: Kneńicki, Fiser — Biniakowski, Marciniak; 800 m: dr. Drozda, Rosický — Lesicki, Pawlak; 5000 m: inż. Hron, Ledr — Janowski, Robiński; skok w dal: Hoffman, Markl — Hoffmann, Balcer; w wyż: Kratky, Cespiva — Zaborczyński, Hoffmann; tyczka: Markl, Petricek — Adamczak, Zakrzewski; dysk: Douda, Chmelik — Heljasz, Tilgner; oszczep: PMSchke, Slezacek

RADJO

Wtorek, dnia 1 sierpnia 1933 r.
Poznań (334 m) godz. 9.25 tr. z Warszawy; godz. 12.25 codzienny przegląd prasy polskiej i komunikat meteor. (tr. z Warszawy); godz. 12.59 sygnał czasu; g. 13.03 płyty gramof.; godz. 14.00 giełda pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.10 kom. gospodarstwo - roln. — sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 18.15 tr. z Warszawy; godz. 19.40 „Na widnokręgu“ z Warszawy; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, kom. sport. i polic.; godz. 22.15 muzyka tan. z kaw „Esplanade“.
Warszawa (1412 m) godz. 7.00 sygnał czasu; godz. 7.05 gimnastyka; godz. 7.20 muzyka poranna (płyty); godz. 7.30 dz. poranny; godz. 7.35 płyty; godz. 7.52 chwilka gospodarstwa domowego; godz. 7.55 program na dz. bież.; godz. 9.25 tr. ze starego kościoła w Zakopanem, nabożeństwa żałobnego za duszę śp. Jana Kasprowicza z okazji przeniesienia Jego zwłok do mauzoleum na Harendzie; ogdz. 10.30 muzyka poważna z płyt; godz. 11.00 tr. z Zakopa-

nego uroczystości żałobnych z okazji przeniesienia zwłok śp. Jana Kasprowicza do mauzoleum na Harendzie; ogdz. 12.05 muz. jazzowa, ork. J. Payn'a (płyty); ogdz. 12.25 codz. przegl. prasy polskiej; ogdz. 12.33 kom. meteor.; ogdz. 12.35 orkiestry i sceny wiejskie (płyty); ogdz. 12.55 dz. potużn.; ogdz. 14.55 płyty; ogdz. 15.05 wiadom. bież.; ogdz. 15.10 kom. Państw. Urz. Wych. Fiz. i Państwowego Zw. Sport.; ogdz. 16.00 tr. z Ciesnocinka, koncert popularny w wyk. Ork. Symf. Opery Poznańskiej pod dyr. B. Tyllji; ogdz. 17.00 „Szlakiem wycieczki i polskiej do Fezu“ — wygl. p. Al. Słiziński; ogdz. 17.15 koncert solistów; wyk.: K. Delly (sopr.), E. Maj (baryt.); ogdz. 18.15 „Rozwój wywozu naszych artykułów rolniczych“ — wygl. p. J. Poniatowski; godzina 18.35 koncert muzyki lekkiej; Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, B. Mierzejewski (tenor) i L. Urstein (akomp.); ogdz. 19.20 rozmaitości; ogdz. 19.40 „Na widnokręgu“; godzina 20.00 koncert muzyki lekkiej w wyk. ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota; godzina 20.50 dz. wiecz.; ogdz. 21.00 „Anatomja i weterynarja na kursach im. Staszica“ — wygl. prof. L. Dobrzański; g. 21.10 recital skrzypcowy I. Dubiskiej; przy fort. L. Urstein; ogdz. 22.00 muzyka tan. z danc. „Adria“; ogdz. 22.25 wiadom. sport.; godzina 22.35 wiadom. meteor. dla kom. lotn. i kom. polic.; ogdz. 22.40 muzyka tan. z danc. „Adria“.

ŚMIERĆ ROBACTWU I OWADOM

FLY-TOX

General. Przedst. L. FAVRE, Warszawa, Rymarska 16. ng 4496

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:
 Dnia 29 lipca zgłoszono:
 Jadwiga Lachowiczowa z domu Rzepecka, wdowa, 77 lat, Walenty Balcerek, robotnik, 83 lat, Stanisław Banaszyk, asesor kolejowy, 48 lat, Teresa Nawotna, 1 rok, 2 mies, 5 dni, Marja Luźnińska, bez zawodu, 80 lat, Władysława Nowakówna, 2 lat, 1 mies, 17 dni, Leszek Balcer, 1 rok, 11 mies, 24 dni, Stanisław Mizgalski, mistrz krawiecki, 69 lat, Stefan Witkowski, 23 dni, Józefa Skorupianka, służąca, 35 lat, Antoni Sowiński, mistrz kuśnierski, 80 lat.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

W dniu 28 lipca 1933 roku zmarł po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy brat, ś. p.

Michał George

ppoz. rez. ul., Kawaler orderów Krzyża Walecznych i „Virtuti Militari“, przeżywszy lat 41. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 1 sierpnia, o godz. 18-tej z kostnicy Szpitala Wojsk. przy Walech Jana III.

W ciężkim smutku pogrążeni
siostry i brat.

Poznań, Strusia 9, m. 12. zg 19 498

W sobotę, dnia 29 lipca 1933 r. zasnąła w Bogu, ś. p.

z Gniadkiewiczów

Władysława Majewska

w 84 roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 1 sierpnia, o godz. 16.30 z kaplicy cmentarnej św. Łazarza na Górczynie, o czym donoszą w głębokim żalu pogrążeni

zg 19 490 **dzieci i wnuki.**

W sobotę, dnia 29 lipca 1933 r., o godz. 0,5 w nocy, zabrał Pan Bóg, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Olejami św., mego najukochańszego męża i ojca, ś. p.

Stanisława Banaszyka

w 48 roku życia. O serdeczną modlitwę za spókoj Jego duszy proszę

w najcięższym smutku strapiona
żona z córeczką.

Pogrzeb odbędzie się dnia 1 sierpnia, o godz. 5 po poł. z kostnicy szpitala miejskiego.
 Poznań, Górna Wilda 38. dg 850

Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz Poznań. Klasztorna 14.

W niedzielę, 30 lipca 1933 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św. po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, ś. p.

Dr. med. Julian Krzych

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Marcina w Poznaniu w środę, 2 sierpnia r. b., o godz. 10-tej, pogrzeb tego samego dnia po pl., o godz. 4 z kaplicy cmentarnej św. Marcina przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążona
żona.

Ostrzeszów, 31. 7. 1933 r. dg 856

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dg 856

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10 tel. 10-46.

Za złożone wyrazy współczucia, wieniec i kwiaty oraz za oddanie ostatniej posługi najdroższemu, nigdy niezapomnianemu mężowi i synowi, ś. p.

Dr. med. Stanisławowi Wilemskiemu

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu oraz wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zg 19 500 **żona i matka.**

Wielka Wyprzedaż Posezonowa

od 1 do 15 sierpnia 1933

Suknie, Komplet, Płaszcz, Pijamy, Bielizna

po cenach bajecznie niskich.

dg 854

BON MARCHÉ POZNAŃ

T. Z. O. P. Pl. Wolności 1.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego ukochanego męża, ś. p.

Lucjana Darnikiewiczza

odprawione zostaną za spókoj duszy Drogiego Zmarłego zg 19 495

msze św.

w kościele św. Marcina w środę, 2 sierpnia i w kościele OO. Franciszkanów w sobotę, 5 sierpnia, o godz. 9, o czym zawiadamia Krewnych i Znajomych **żona.**

Centralna Drogerja - J. Czepczyński

Poznań, Stary Rynek 8, tel. 33-24 33-15 32-38 31-15 33-53

Oddział Drogerja „UNIVERSUM“ ul. Fr. Ratajczaka 38, telefon 27-49.

Pg 3416-29,54 **poleca**

Balony do win owocowych po 5, 10, 15, 20, 25, 40, 60 litr. wraz korkiem, rurki fermentacyjne, węże gumowe, drożdże winne, broszurki z sposobem użycia, lak do butelek, papier pergaminowy, Tomofan oraz wszelkie środki konserwujące.

Urzednika doświadczonego

uzdolnionego do samodzielnego prowadzenia spraw procesowych, z długoletnią praktyką, obznajomionego z B. G. B., **poszukuje się natychmiast.** Szczegółowe podania z dotychczasowymi odpisami świadectw należy składać do administracji Kurjera Poznańskiego dg 849

Poszukujemy zaraz z powodu śmierci

nadmłynarza,

który jest w stanie samodzielnie prowadzić ruch techniczny 50 tonnowego młyna parowego i jest obznajomiony tak z maszynami młyńskimi jak i maszyną parową. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw prosimy przesłać pod adresem: Amerykański Młyn Parowy, Żory G. Śl. zg 19 481

100 000 zł

pożyczki na I. hipotekę pierwszorzędnej majątku ziemskiego poszukiwane. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 19 475

Żelazo: sztabowe i inne
Blacha: cynkowa, ocynkowana, żelazna, biała, miedziana, ołowiana, aluminiowa, falista.
Bednarka: ocynkowaną, żelazną.
Cyna: w blokach i prętach 99% — do lutowania 40%
Ołów: hutniczy
Rury: ołowiane dg 526
Uchwyty: do rur.
 poleca korzystnie

Polska Hurtownia Blachy

Szesz i Ska w Poznaniu
 ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 23
 telefony: 55-46 i 33-76
Kupujemy stare metale.

Chcąc wstąpić do szkoły zawodowej, musisz przedłożyć świadectwo z 6-ciu kl. gimn. wzgl. 7-miu kl. szkoły powsz. Uzyskać je możesz po przygotowaniu się na dokształcających Kursach „WIEDZA“

Kraków, Studencka 14, I. p.

Załadaj natychmiast bezpłatnego prospektu.
 Pg 3 263-70,91

A. Koszewski

Stary Rynek 61
 sprzedaje najtaniej

Wagi kuchenne
 Wagi handlowe
 Odważniki
 Maszynki do lodów
 Maszynki okowiclane
 Żelazka do prasowania elektr., okow. i z duszami
 Maszynki gazowe
 Maszynki do mięsa
 Młynki do kawy.
 Pg 5116-20,88

Tapety Ceraty Linoleum

bardzo korzystnie

Zb. Waligórski,

Pocztowa 31 - naprz. Poczty
 Pg 5100-26,97

Oprawy książek

wszelkiego rodzaju
 Introligatornia
 Drukarnia Toruńska
 T. A. w Toruniu
 ul. św. Katarzyny 4.

!! Za pół darmo !!

Z powodu likwidacji naszej Filii
urządzamy tamże

całkowitą wyprzedają.

Wszystkie bez wyjątku towary za połowę ceny.
Już tylko kilka dni

Wiza i Makuszek, Filja, ul. 27 Grudnia 5.

Noże i widelce
Lyzki, łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Garnki aluminiowe
Wagi kuchenne
Wanny do prania
Łózka żelazne
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
Prz. 3 734-31.1

Już czas
użyć przeciw Reumatyzmowi, artretyzmowi itd.
PRIMA DROWA
ekstrakt sosnowy
1 kg wystarczy na 4 ka-
piel. kg tylko 4.— zł.
Drogerja Warszawska
Poznań, 27 Grudnia 11.
dg 736

Odżywiają swą skórę, a będziesz młoda

Biocel dla skóry - zadziwiający preparat

Wydaj z młodych zwierząt
Stosowany zewnętrznie przywraca
młodość skórze

Profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego, Dr. Stejskał, zadziwił świat, ogłaszając zdumiewający wynalazek, który przywraca młodość skórze. Preparat ten nazwany „Biocel” jest wspaniałym, silnie skoncentrowanym wyciągiem z młodych zwierząt. Dzięki jego użyciu przy doświadczeniach w odżywianiu skóry kobiet w wieku od 55 do 72 lat zmarszczki znikły w zupełności w ciągu 6-u tygodni (zobacz całkowite sprawozdanie w Tygodniku Medycznym - Wiedeń). Wyłącznie prawa do tego wynalazku zostały nabyte przez firmę Tokalon i obecnie „Biocel”, połączony z innymi składnikami odżywczymi, wchodzi w skład znakomitego paryskiego Odżywczego dla skóry Kremu Tokalon (kolor różowy), według specjalnej recepty Prof. Dr. Stejskał. Przy stosowaniu tego Kremu starca, zwiędła cera jest szybko odmłodzona, zmarszczki znikają i zwiotczałe mięśnie twarzy są ściągnięte i wzmocnione. Kobiety 50-letnie lub nawet 60-letnie mogą osiągnąć cerę, której pozazdrościłby niejedna młoda dziewczynka.

Należy używać tego nowego Odżywczego Kremu Tokalon (Biocel), różowego, co wieczór. Odżywia on i odmładza skórę podczas snu. Rano zaś należy stosować Odżywczy Krem Tokalon, biały (nie tłusty) - usuwa on rozszerzone pory i wagi oraz wybiela skórę.

Wróciłem

Dr. med. M. Matelski

Szkolna 9. Telefon 58-91 nr 19 496 Telefon 58-91

Wróciłem

Dr. med. Ryszard Rajszyś

specjalista w chorobach uszu, nosa i gardła
Poznań, Szkolna 11, telefon 10-70
przyjmuje od 4-5 po południu.

Zakład fryzjerski

przy ruchliwej ulicy, pewna ek-
zystencja, z powodu wyjazdu ta-
nio sprzedam. Inowrocław Św.
Ducha 19 zd 47 545

Wróciłem

DR. M. LUZIŃSKI

specj. w chorobach nerwowych,
Aleje Marcinkowskiego 26. Telefon 56-55

Prz 3 732-56.88

„Astorja” Restauracja Kawiarnia

ul. Strzelecka 31 przy pl. Świętokrzyskim

Podaję do łaskawej wiadomości, że po gruntownej renowacji **otwieram** ponownie mój lokal **we wtorek, 1 sierpnia br. o godz. 19-tej** i proszę o łaskawe poparcie

Prz 3 731-56.94

A. Eliks.

Kolegium Kujawskie Księży Salezjanów w Aleksandrowie Kuj.

Z pełnymi prawami gimnazjów państwowych - Katego-
ria A. Zakład naukowo - wychowawczy: gimnazjum 19-
pu humanistycznego oraz internat dla 200 chłopców, nowo-
cześnie urządzony. Okolica zdrowa.

Przyjmuje zgłoszenia na rok szkolny 1933/34. Opłaty
zniżone. Szczegółowych informacji udziela: **Dyrekcja Ko-
legjum.** Telefon 27. Na odpowiedź załączycy znaczek,
dg 785

Przeniosłem praktykę moją
z ulicy Wielkiej 15
na
Podgórną 10a II. piętro
Feliks Ott
dentysta
nr 19 497

WYKWINTNA BIŻUTERJA PARYSKA
SPECJALNY I NAJTAŃSZY SKŁAD
w POZNANIU, STARY RYNEK 45, NAR. WOŹNEJ
F. KORONOWSKI.
dz 837

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Mebel

najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórna 13.
Pg 3122-23.59

Morele zaleszczyckie

wyborowe 15 zł. miód kuracyjny
Jasny 17 zł. wysyłamy pięciokilo-
gramowe opakowanie franco za-
liczka Spółka Owocarska „Zale-
szczyki”.
zdg 41 544

Bacność

Miesiąc tanich mebli
poleca w pierwszorzędnym wyko-
naniu z najlepszych materiałów
po bardzo przystępnych cenach.
Andrzejewski Poznań, ul. Wroc-
ławska 4.
dz 752

Skład

mieszkańcem dwupokojowym ko-
rzystnie zaraz powodują nagro-
wyjazdu. Wekaże Kurjer Pozn.
zdg 48 098

Mebel

najtaniej u Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Most Chwałiszewski przy Krzy-
żu.
zdg 47 676

Motory

aparaty elektryczne okazują się
sprzedaż „Frankol”. Działalność
3.
zdg 47 154

Samochód

dwuosobowy kryty zamienie na
motocykl lub sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 47 727

Lisy srebrne

niebieskie norki do hodowli w
znanej nierwszorządnej jakości
dostarczają Zjednoczone Hodo-
wle Zwierząt Futerkowych Cen-
tralne Biuro Zbuczno pocztia
Zbuczno Pomorze. Prospekty bez-
płatnie.
dg 609

Drut kolczasty

używany tania rozprowadza-
ją „Przewodnik” Św. Marcina 30.
Pr 3139-30.14

Sypialnię

nowoczesna solidna 12 części -
sprzedam bardzo tania. Stolarnia
Kwiatowa 6.
zdg 47 250

Sprzedam

tania 3 zdrowe różnococe do roz-
płodu. — Zgłoszenia: Stanisław
Bichler Ostrow Wlkp. ul. Zdu-
kowska 19.
dz 48 206

Samochód

limuzyna tania sprzedam. Wia-
domości: telefon 51-40.
zdg 47 339

Szafa

żelazna tania na sprzedaż. Fa-
bryczna 2 a m. 3. zdg 48 192

Ubranie

nowa przepasowane sprzedaż Sew.
Mielżyńskiego 25 mieszkanie 7.
zdg 48 243

Na

własny rachunek oddam korzyst-
nie samotnej panj skład pieczy-
wa cukierków mieszkaniem Po-
znanium. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 329

Skład

kolonialny. Śródmieście. — bez
mieszkania sprzedaż. Czynniz 40,
Półwiejska 8 m. 10.
zdg 48 266

Wózek

dziecięcy modny sprzedam. Za
Grobla 5. m. 20. zdg 48 264

Samochód

Fiat 509 okazują się sprzedam. —
Sienkiewicza 14. zdg 48 254

Sprzedam

gramofon szafkowy 70. płyt. fo-
tel. łożko i sztućce. Wysoka 12 m.
20 od 7-8. zdg 48 238

Autobus

Chevrolet w dobrym stanie —
można przerobić na ciężarówkę
2 tonn tania na sprzedaż. Zgłosze-
nia Fr. Michalski, Kościeln Bernardyńska 22.
zdg 48 235

Bufet

kredece 75.— Wskaże Kurjer
Poznański zdg 48 368

Rzeźnictwo

i skład kolonialny w Poznaniu za-
mienie na gospodarstwo, rolę lub
sprzedam. Lehman. Zupańskiego
3. zdg 48 365

Ubranie

sokole. Adres wskaże Kurjer Po-
znański zdg 48 343

Ogród

walczyno-owocowy, 1/2 morgi. 2
pokoje, kuchnia, 7 minut dwor-
zec. tania sprzedam. Swarzędz.
Kórnicka 13
nr 4 721

Sprzedamy makulaturę

gazetowa również w mniejszych
ilościach. T-wo „Ruch”. Rataj-
czaka 36
zdg 48 310

40

beczek debowych od 100 do 600
litrów sprzeda. Telefon 51-63.
zdg 48 462

Kasa

ogniotrwała okazują się — Skład
obuwia. Stary Rynek 40.
zdg 48 459

Maszyna

do pisania Ideal, jak nowa. Śni-
deckich 30. m. 6.
zdg 48 457

Obrazy

różnych świat. h w ramach złot-
ych w różnych wielkościach bar-
dzo tania sprzedam Mostowa 29
m 11
zdg 43 732 3 4

Motor na prąd zmienny

2.8 koni prawie nowy tania —
spiesznie sprzedam Górczyńska
14. parter.
dg 677

Kiosk

dobrze zaprowadzony w centrum
sprzedam zaraz. Oferty Oredow-
nik dg 863

Jadłodajnię

restauracja, urządzeniem i mie-
lnianiem oddam korzystnie —
Chwałiszewo 76
zdg 48 490/91

Rower

używany, maszyna do życia —
damska, gramofon szafkowy, jak
nowy okazują się. Słowackiego 48,
mieszkanie 6.
zdg 48 440

Sprzedam

pretensje 100% wyskarżona. 2%
miesięcznie od dnia wyroku. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 48 436

Wille

Solacz Wolska 14 sprzedam.
Liczbiński, Aleja Wielkopolska
45.
zdg 48 570

Lokomobila

„Floether” 10 KM. gotowa do
użtku dla młocarni, tania do
sprzedania Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 48 568

Młocarnia parowa

angielska 60” gotowa do użtku
sprzedam Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 48 567

Dom Komisowy

Wroniecka 6/8 poleca 20 używa-
nych szaf łożka stoly, krzesła,
kanapy, łożeczka dziecięce zera-
ry stojące ścienne lustra łożka
składane lampy, sztućce apar-
at do masażu.
zdg 48 561

Używane jadalnie

syplalnie gabiny saloniiki, for-
tepian krótki Irmiler leżanki,
garderobianki kontrabas stoly
restauracyjne, garnitur pluszo-
wy zielony szfyonierki umywa-
nie najtaniej Dom Komisowy,
Wroniecka 6/8. telefon 40-17.
zdg 48 560

Samochodzik

dobry 500 zł. Adres Kurjer Po-
znański zdg 48 546.

Jadalnia

biała, syplalnie na sprzedaż.
Gdzie? wskaże Kurjer Poznański
zdg 48 529.

Pierzyny

poduski sprzedam tania. Wod-
na 7 m. 21.
zdg 48 519

Sklep

spożywczy dobrze prosperujący.
wyrobiona klientela gotówkowa.
centrum. Wimka. Wielkie Gar-
bary 35
nr 2 568

Tanio

sprzedam dachówkę. Nijawski
plac Sapieżyński 2 a. III. rz 2 550

Mieszkanie

duży pokój z kompletnem ume-
blowaniem, kuchnia gazowa, ta-
nio. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 414

Łóżko

mosiężne tania. Kraszewskiego
19 — 10.
zdg 48 497

Krzesła

stolowa surowe. Trybalski plac
Sapieżyński 11.
zdg 48 473

Skrzypce

Hopf orig. Trybalski plac Sa-
pieżyński 11.
zdg 48 474

Drogerja

w centrum miasta Poznania na
sprzedaj li tylko za gotówkę. —
Zgłoszenia do ekspedycji Kurje-
ra Pozn. zdg 48 286

Singera

damska, krawiecka - siodlarska
sprzeda warsztat Kraszewskiego
5.
zdg 48 494

Pianino

krzyżowe zagraniczne tania sprze-
dam. Skarbowa 4 m. 8.
zdg 48 551

Ambicją każdej młodej gospodyni jest

zaprawianie owoców na zime —
Sioje (Wecka). Aparaty (We-
cka). Przyłady kupuje się naj-
taniej Wroniecka 24 (podwórze),
Hurt Porcelany.
zdg 48 556

5 KUPNA

Motor

ropowy 8-12 konny kupje. Do-
kładne oferty cena Kurjer Po-
znański zdg 47 630

Wytwornice

acetylenowa f-mv Perun małą
używaną kupje. Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 677

Wille

jednomieszkaniowa kupje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 48 256

Kupię

kojełkę waskotorowa ca. 5 km. 16
wagonetek i motor. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 47 557

Kupię

korzystnie jadalnie. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 48 227

Kupię

motor ssący na gaz z generato-
rem 70-80 K. M. Otto Rott,
Chojnice, Pomorze, Gdańska 6.
zdg 48 512

Szory

robocze, używane, kilka kupje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 433

Potrzebne

sa regaly używane. Wiadomość
Wielkie Garbary 34. Cześć sa-
mochodowe.
zdg 48 471

Narzędzia

kowaljskie maszyny, do sztycho-
wania. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 465

6 KAMIENICE

Kamienice

46 lokatorów, za 80 000 sprzedam.
Agenci wykluczani Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 48 326

Kamienica

czynszowa, III piętrowa, słonecz-
na, z wszelkim komfortem, cen-
trum Poznania. Dochód 12 500,
cena 110 000, gotówka 80 000 do
sprzedania. Pośrednictwo wyklu-
czony. Adres wskaże Kurjer Po-
znański zdg 48 530.

Bacność

właściciele domów Łazarza, Je-
rzy. Kupie dom do 80 000, wpłacie
55 000. obejme amortyzacje, elek-
tryczna hipoteka Sbiężne podnie-
nie zarysu ulicy do Kurjera Po-
znańskiego rz 2 560

8 DO WYNAJECIA

2 pokoje

kuchnia wolne — rok zgóry. St.
Knapiowskiego 10
zdg 47 302

5 pokoi

z przynależnościami I-sze piętro
do wynajęcia. Wekaże dozorca.
Piekary 18
zdg 47 670

Śródmieście

dwaj pokoje umeblowane, kuch-
nia, łazienka krytarzem, elek-
tryczność, zaraz Ogrodowa 5-5
rodz. 17-20.
zdg 48 321

Dwa

pokoje kuchnia z meblami, Gen.
Umińskiego 19 m. 8.
zdg 48 212

25

pokój kuchnia elektryczność wy-
gody, czysz mieszczny, bezdziet-
nym zaraz Dobrzyńska 3, Ku-
charski (Droga Urbanowska),
zdg 48 270

Pięciopokojowe

2
pokoje, duża kuchnia odrestaurowane zaraz. Gospodarna Aleja Wielkopolska 43. zdg 48 562

3
pokoje. Piekary, meblami, czynsz 65. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 545.

5
pokoje. Dąbrowskiego 69 stróż. zdg 48 532

Trzypokojowe
80, dwupokojowe 45, jednopokojowe 30. Światokrzyski 3 — 12. zdg 48 520

Sześciopokojowe
I piętro Matejki 5 Wskaże mieszkanie 14. zdg 46 004

Mieszkanie
5-pokojowe na 4 piętrze jest zaraz do wynajęcia. A. Zacharkiewicz, ul. Kwiatowa 4. zdg 48 380

Pralnia
do wynajęcia. Dwupokojowe mieszkanie. Grunwaldzka 5 g. spódzary. zdg 48 479

3 pokoje
i kuchnia, Stary Rynek 57, 4 piętro od zaraz do wynajęcia. M. Malinowski, Stary Rynek 57. zdg 48 554

5 pokoi
z przynależnościami I-sze piętro do wynajęcia. Wskaże dozorca. Piekary 18. zdg 47 670

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkań
różnej wielkości każdej dzielnicy dla poważnych reflektantów poszukują „Domus” plac Wolności 14 a telefon 58-17 zdg 46 662

Emerytowany nauczyciel
poszukuje czystego mieszkania 2-4 pokojowego w pobliżu przystanku tramwajowego od września lub października — Oprócz umiarkowanego czynszu mieszecznego gotów zastąpić w administracji kamienicy i pomagać w nauce szkolnej. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Poznański pod nr 799

Pokoju
kuchnia lub 2 pokoi kuchnia w śródmieściu wprost od gospodarza, plac rok zgory, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 190

Poszukuję
1 lub 2 pokoje niedrogo mieszkanie, łaźnia, samotna. Czynsz zapewniony. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 204

Poszukuję
2 pokoje i kuchnia od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 214

5-6
pokoje ładne, czyste, w dobrym stanie albo remontowane w lepszym domu; czynsz od 150.— z miesiecznie bez jakiegokolwiek odszkodowania z rak gospodarza poszukuje na stałe od 1. 10 — wyższy urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 216

Urzędnik
stały poszukuje 3-4 pokoi, czynsz zgory wprost od gospodarza nie na peryferiach. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 571

4-5 pokoi
okolicy Mickiewicza, Słowackiego poszukuje. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdg 48 401

Urzędnik
stały poszukuje pokoi z kuchnią wprost od gospodarza Czynsz miesiecznie. Oferty Kurjer Pozn. nr 2 549

Pokoju
kuchnia zaraz gospodarz, czynsz 100 wglądnie rok zgory. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 300

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3-4
pokoje słoneczne wygodami I. balkon, pewny płatkni, ewent. zamienie 3 słoneczne komfortowe — śródmieście, czynsz niski. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 228

11 POKOJE UMEBI.

Słoneczny
z użyciem łaźni od 1. 8. do wynajęcia Wielka 7, m. 6. zdg 48 435

Dwuosobowy
utrzymaniem, 70.— miesiecznie, Grobla 1 a. II piętro. zdg 48 347

Dwuosobowy
Śniadeckich 4 parter prawo. zdg 46 733

Podgórna
12 b mieszkanie 9 bardzo dobrym utrzymaniem panu na stanowisku zdg 44 525

Spokojna
19 — 9 zdg 47 054

Pokój
św. Marcin 27. III. lewo. zdg 47 530

Pokoik
Śniadeckich 9 — 10 zdg 47 369

Skarbowa
18 m. 5. dwa pokoje umeblowane także oddzielne ewentl. na biura. I. piętro. zdg 47 981

Pokój
frontowy z balkonem II. piętro. światło elektryczne, dobrze umeblowany osobno wejście zaraz do wynajęcia. Marz. Focha 81. m. 6. (pobliżu Wilsona). zdg 802

Prusa
17. mieszkanie 5 zdg 47 724

Pokój
umeblowany jednoosobowy, światło elektryczne do wynajęcia ul. Wysoka 1 m. 5 naryżnik św. Marcina. zdg 47 888/9

Elegancki
jednej — dwóm osobom, elektryczność, Śniadeckich 18 mieszkanie 8. zdg 48 148

Kwiatowa
3. mieszkanie 3 umeblowany, telefon. zdg 44 405/6

Pokój
umeblowany, elektryczność osobno wejście wynajmie. Romana Szymańskiego 8 parter. prawo. zdg 47 555

Małżeństwu
umeblowany użyciem kuchni. Górna Włda 47 m. 5. zdg 48 191

Pokoik
czysty, elektryczność, Wały Jagiello 18 mieszkanie 8. zdg 48 249

Pokój
dobrze umeblowany tylko lepszymu panu. Fredry 4. II. zdg 48 247

Frontowy
inteligentnym panom. Podgórna 13. mieszkanie 5. zdg 48 246

Pokój balkonowy
ładnie umeblowany zaraz do wynajęcia. Wierzbicice 3 m. 7. zdg 46 520

Pokoik
15 zł. Matejki 45 m. 6. zdg 48 199

Stroma
27. m. 5. zdg 48 200

Pokój
umeblowany Konopnickiej 15. I. zdg 48 205

Ładny
balkonowy. Bukowska 33. mieszkanie 2. zdg 48 208

Niekrepujący
Długa 4 podwórze prawo I. 26 zdg 48 209

Pokoiczek
Kanałowa 6. parter. prawo. zdg 48 215

Komfortowy
Ratajczaka 11a. 7 wejście m. 102 zdg 48 217

Romana
Szymańskiego 7 — 4. zdg 48 340

Przyjmie
panienkę na pokój. Nowy Rynek 4. mieszkanie 24. zdg 48 338

Elegancki
Mickiewicza 13 m. 2. zdg 48 337

Pokój
balkonowy. Stroma 7. mieszkanie 5. zdg 48 336

Jedno
dwuosobowy utrzymaniem bez. Kraszewskiego 4 — 9. zdg 48 333

35.—
Plac Wolności 13 mieszkanie 10. solidnemu. zdg 48 332

Słoneczny
balkonowy tanio. Bedyński Różana 21. I. zdg 48 330

Pokoje
Wierzbicice 46, m. 6. zdg 48 278

Pokój
niekrepujący wynajmie. Kwiatowa 14. m. 7. zdg 48 276

Frontowy
panom. Ogrodowa 2. m. 11. zdg 48 275

Pokój
frontowy. Gancarska 10 — 4. zdg 48 273

Balkonowy
Kochanowskiego 5 m. 9. zdg 48 272

Czysty
frontowy. Działyńskich 2. zdg 48 271

Do wynajęcia
pokój balkonowy. Górna Włda 41. m. 7. zdg 48 218

Dworcuł
Focha 27. m. 12. zdg 47 965

Frontowy
panom. Półwiejska 3. m. 12. zdg 48 269

Dobrze
umeblowany. Łakowa 16. I. prawo. zdg 48 268

Skarbowa
18. m. 3. frontowy, słoneczny czysty. zdg 48 267

Pokoik
osobnym wejściem. Za Grobla 5. m. 20. zdg 48 261

Paniom
Kwiatowa 9 — 11 zdg 48 259

Frontowy
zaraz. Marcina 5. II. m. 11. zdg 48 258

Pokój
klatki. Rybaki 26, m. 10. zdg 48 255

Dąbrowskiego
9/11 — 8 dobrze umeblowany słoneczny czysty wynajmie. zdg 48 253

Pokoik
Łazne. Składowa 12. zdg 48 242

Panience
biało umeblowany frontowy balkon. Ratajczaka 19 m. 11. zdg 48 241

Duży
elektryczność, słoneczny. Wodna 18. m. 12. zdg 48 240

Centrum
słoneczny, czysty wygodny — kulturalnym. Św. Marcin 57. m. 9 zdg 48 239

Pokój
umeblowany utrzymaniem — bez. Pocztowa 26. mieszkanie 9. nr 2 507

Dwuosobowy
utrzymaniem bez. Stroma 26. — m. 11. zdg 48 235

Pokój
czysty 1-3 elektryczność. Półwiejska 23. m. 10. zdg 48 233

Umeblowany
jedno-dwuosobowy odnowiony. Kopernika 7. parter. zdg 48 234

Młyńska
4. parter. prawo. pokój umeblowany zdg 47 738

Centrum
jeden lub dwuosobowy elektryczność Kreta 22. m. 10. zdg 48 237

Aleje
Marcinkowskiego 20. tylny dom — 36. zdg 48 236

Frontowy
Ratajczaka 10. m. 5. zdg 48 233

Ratajczaka
11a. mieszkanie 11. zdg 48 232

Pokój
Marcin 24. 7. zdg 48 231

Jedno-dwuosobowy
czysty, słoneczny wolny. Mielżyńskiego 1 mieszkanie 13 zdg 48 232

Niekrepujący
elektrycznością. Gancarska 3. — mieszkanie 14 zdg 48 370

Czysty
Małeckiego 35. mieszkanie 2. zdg 48 369

Słoneczny
małżeństwu lub panom. Grunwaldzka 23. m. 9. zdg 48 367

Strzelecka
10. m. 4. zdg 48 464

Szkolna
6. m. 10 zaraz zdg 48 366

Panu
lub małżeństwu, użyciem kuchni Mickiewicza 15. m. 6. zdg 48 364

Frontowy
słoneczny wynajmie. Ratajczaka 9. m. 11. zdg 48 363

Dwuosobowy
elektryczność słoneczny. Emilji Soczanieckiej 7. II. Jankowiak. zdg 48 359

Ładny
klatki schodowej. Strzelecka 26. m. 5 zdg 48 390

Działyńskich
8. m. 17. zdg 48 369

Pokój
osobnym wejściem użyciem kuchni wynajmie. Adres Kurjer Poznański zdg 48 357

Składowa
11. m. 8. czysty frontowy. 1-2. zdg 48 352

Parter
Rybaki 22. prawo. zdg 48 349

Klatka
schodowa. elektryczność, dla inteligentnego. — Wroniecka 6/8. m. 12. zdg 48 346

Inteligentnemu
wśród zieleni. Topolowa 6. I. koniec Ratajczaka. zdg 48 345

Odnowiony
balkonem tanio. Stroma 27 — 9. zdg 48 344

Małżeństwu
Wierzbicice 30. m. 7 zdg 48 342

Tanio
Kantaka 8. m. 7. zdg 47 749

Duży
dwuosobowy, frontowy, elektryczność. II piętro. Wroniecka 10. m. 3 zdg 48 316

Słoneczny
Focha 33. mieszkanie 7. zdg 48 312

Pokój
użyciem kuchni. Kreta 5. mieszkanie 12. zdg 48 311

Słoneczny
pokój, pokoik Wały Królowej Jadwigi 2. mieszkanie 2. zdg 48 308

Niekrepujący
czysty. Prusa 17. mieszkanie 3. zdg 48 299

Jasna
I. II piętro, m. 5. dwuosobowy. zdg 48 298

Tanio
umeblowany. Stroma 26. mieszkanie 10. zdg 48 297

Pokoik
Zielona 3. m. 3. zdg 48 295

Elegancki
frontowy. Pocztowa 21. m. 4. zdg 48 294

Niekrepujący
czysty, elektryczność. Małeckiego 26. m. 4. zdg 48 293

Niekrepujący
Rynek Śródecki 15 m. 8. zdg 48 291

Małżeństwu
lub panny Klasztorna 4. mieszkanie 9. zdg 48 362

Pokój
front. Wierzbicice 27. m. 7. zdg 48 290

Działyńskich
3. m. 4. jedno-dwuosobowy. zdg 48 288

Tanio
pokój klatki schodowej. Kreta 24. m. 16 zdg 48 287

Niekrepujący
frontowy pokój. — Kopernika 2. mieszkanie 4 zdg 48 285

Dwuosobowy
przy dworcu. Focha 27. front. II. Sypniewska. zdg 48 282

Inteligentnemu
słoneczny pokój. Skarbowa 21. m. 2. zdg 48 283

Pokój
frontowy wynajmie. Rynek Jagiello 2. m. 6. zdg 47 349

Pokoje
duże inteligentom. Skarbowa 4. m. 14. zdg 48 281

Dwu-jednosobowy
frontowy, komfort. Cieszkowskiego 7. mieszkanie 11. zdg 48 160

Ratajczaka
17. mieszkanie 11. zdg 48 453

Tylko
inteligentni 1 — 2 — 3. także na praktykę, biura. Podgórna 10 a. m. 4. zdg 48 088

Pokój
Śniadeckich 9 — 10. zdg 48 460

Pokój
balkonowy, niekrepujący, śniadeckich 30. m. 6. zdg 48 456

Pokój
Niegolewskich 1 m. 11. zdg 48 455

Młyńska
12 a. II. piętro elegancki, elektryczność, niekrepujący inteligentnemu. zdg 48 516

Prześciowo
stałe zdrowotny balkonowy. Matejki 3. m. 3. zdg 48 513

Jednosobowy
dwuosobowy. Wierzbicice 11 — 9. zdg 48 413

Pokój
Jasna 16 m. 10. zdg 48 410

Pokój
utrzymaniem bez. Dąbrowskiego 36 m. 15. zdg 48 407

Pokój
umeblowany. Wielka 15 m. 7. zdg 48 406

Wrocławska
19. 4. frontowe, elektryka, fortep. zdg 48 405

5 panienek
wspólne pokoje. Wrocławska 19. 4. zdg 48 404

Dwuosobowy
elektr. Zielona 7 — 12. zdg 48 577

Niekrepujący
elektr. łaźnia panu. Piekary 20/21 m. 8. zdg 48 576

Pokój
umeblow. czysty, front. Młyńska 5 m. 8. zdg 48 575

Frontowy
słoneczny dwuosobowy. — Kraszewskiego 8. II. prawo. zdg 48 450

Jedno
dwuosobowy tanio. Górna Włda 17. I. lewo. zdg 48 449

Pokój
Grobla 18. m. 8. zdg 48 448

Jasna
8. mieszkanie 4. pokój, elektryczność. zdg 48 446

Pokój
zaraz. Ratajczaka 11 a. 7 wejście. m. 103. zdg 48 444

Centrum
Ratajczaka 39. m. 5. zdg 48 442

Pana
na wzdorny pokój, 15 zł. Matejki 69. m. 11. Nowak. zdg 48 441

Dwa
oddzielne, komfortowe, niekrepujące, łaźnia, zaraz. Skarbowa 3 m. 4. zdg 48 439

Klatki
dwuosobowy. Długa 6. m. 5. zdg 48 438

Góra Przemysława 4, I.
frontowy, wygodny, telefon. zdg 48 432

Pokój frontowy
utrzymaniem zaraz. Plac św. Krzyżski, Podgórna 14. m. 1. zdg 48 431

Gwarna
17. m. 9. pokój zdg 48 423

Niekrepujący
1-2 osobowy z utrzymaniem lub bez. elektryczność, pianino, Mickiewicza 18. m. 7. zdg 48 410

Ładny
pokoik panu. Czesława 10 a. m. 16 zdg 48 328

Pokój
dwuosobowy, także małżeństwu. Strzelecka 19. m. 10 zdg 48 327

Pokój
umeblowany dla 2 panów, utrzymaniem bez wynajmie. Staszica 21. mieszk. 5. zdg 48 515

Przechodni
pami tanio. Półwiejska 40. m. 19. zdg 48 009

2
umeblowane pokoje zaraz. Górna Włda 40. m. 9. zdg 48 325

Kantaka
4. lewo schody. II. zdg 48 324

Niekrepujący
pokój pokoik. Górna Włda 15. mieszkanie 6. zdg 48 574

Jedno-dwuosobowy
front. Półwiejska 39 — 10. zdg 48 573

Skarbowa
7. mieszkanie 10. zdg 4

12 SZUKA POKOJU

Umeblowany pokój z wejściem klatki schodowej wynajme. Zgłoszenia wraz z ceną Kurjer Poznański zdg 48 201

Osoba dwoma dziećmi próżnego do 20 złotych Zgłoszenia Kurjera Poznańskiego zdg 48 260

Pokój z urządzeniem kuchni w mieście lub okolicy poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdg 48 221

Pokoju na pracownię przy Starym Ryńku poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 206

Próżnego pokoju poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 418

Komfortowy lepszym centrum cichym kuft. domu spokojnej okolicy telefonomi możliwie wybornym utrzymaniem nie wyżej 12 piętrowe poszukuje zaraz. Oferty uwarunkowane konkretnie Kurjer Poznański zdg 47 970

14 DZIERŻAWY

Dzierżawę odstąpię 500 morg. blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 203

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Glechocinek „Ormuzd” pensjonat Marii Dąbrowskiej Centrum uzdrowiska. Kuchnia wykwinna. Pg 3 047-62.350

Zaleszczyki pensjonat „Stefa” wśród ogrodów, blisko Dniestru, kuchnia wykwinna obfita. Ceny najprzystępniejsze. zdg 47 189

Truskawiec „Hanusia” Pokoje na sierpień, kuchnia dietetyczna. Jarska. ceny niskie. ng 4 726

Letnisko uroczą okolica wśród lasów. wodę, przyjmie jeszcze letników. Jedzenie obfite 3.50 dziennie. Kramerowa, Krzyżówka, poczta Lewice, powiat Międzychód. ng 4725

Letnisko las, jezioro, utrzymaniem 3.50 — Informacje — Grunwaldzka 31, Tennis „Tennaw”. zdg 48 506

16 OSOBISTE

Za dłużki mej żony Zofii nie odpowiadam, również nie mniej z nią nie łączę. Duchalski, zdg 45 664

21 ZGUBY

Piesek brazowy pincher (Rehpischer) zarząd. Proszę zwrócić za wygnaniem. — Marszałka Focha 188 a. 3. telefon 75-54. zdg 48 447

22 ROZMAITE

Akuszka Kleinwächterowa Poznań, centrum, ul. Romana Szumańskiego 2. pierwsze piętro lewo drugi; dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 41 105/78

Meble W. Paetz Poznań Wrocławska 15 telefon 19-04. — Wykonuje zamówienia własne projekty ceny fabryczne niskie. zdg 548

Na Lato dla Panów

koszule sportowe i wierzchnie jedwabne, panamowe, szefrowe, trykotowe polecane po cenach fabrycznych. Fabryka Bielizny, Dom Plócién J. Schubert, Wrocławska 3. Sportowe koszulki dla chłopców w wielkim wyborze. Przyjmujemy także asygnyaty Kredyt Pg 3105-13.86

Kominy fabryczne buduje i naprawia zakład gromochrony. Francuskiej Pawłowicz. Poznań — Zegrze. rk 2 404

Obiadów szuka hrabia. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 230

Akuszka Krajewska Strzelecka 2, przy placu Świętokrzyskim przyjmuje panie, udziela porady pomocy położniczej. zdg 47 513/14

Baczości! Wykonuje wszelkie reparacje w marmurze i odnawiam stare pomniki po niskich cenach. St. Zielińska ul. Dąbrowskiego 88. m. 22. zdg 46 034/5/6

Panowie największy wybór mod. Popelini, jedwab na koszule od 1.80; Zefiry od 80 gr.; na pianny od 1.20; Pajdymka kałeson 1.40; siatka higieny 2.25 tylko podczas wyszedząy sezonowej W. Schubert, Stary Rynek 85. Pg 3422-29.43

Podaje do publicznej wiadomości, iż z dniem 1 sierpnia otwieram interes garncarsko-piecowniczy. Zamówienia przyjmuje Kądzierzak Roman. Strzelecka 13. mieszkanie 25. zdg 48 422

Obiady prywatnie. Kantaka 4. lewo schody. II. zdg 48 323

Dziecko na własne oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 527.

Chłopczyka ładnego 1 1/2 rocznego oddam na własną 1/2 wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 468

Za 1. — pisze wszelkie wnioski skarbowe, podatkowe sądowe. Wodna 7, mieszkanie 9. r 2 567

23 OZENKI

Pomorzanka inteligentna młoda ładna mazykalna, niezbędna szuka znajomości kulturalnego państwa, stanowisku Cel mtryumjalny — Zgłoszenia (fotografia) do Kurjera Poznańskiego zdg 48 385

Kawaler lat 36 wysoki, przystojny, z zawodu kupiec, poszukuje towarzyski życia idealistki o wysokim poziomie ducha. Majątek dla wspólnego dobra pożądanym. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 381

24 NAUKA

Kursy stenografii pisania na maszynie. Kantaka 1 m. 6. zdg 46 740

Kursy stenografii pisania maszyną — księgozwozi Tyrant - Zaworskiej, Strzelecka 33. zdg 47 833

Przyjmuje na kurs kurjer dziańskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 186

Francuskiego

poszukuje u fachowej sły. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 197

25 MUZYKA

Gry fortepianowej udziela dyplomowaną nauczycielką Zofia Weesłowska Kopernika 8. zdg 48 284

Duet z akordeonem od zaraz. Hala Trażańska, ul. Noskowskiego. zdg 48317

Lekcje muzyki Jankowska-Neumann b. prof. Państw. Konserwatorium, Jakubowskiego 11. zdg 48 336

26 ROZRYWKA

Kino „Corso” W pogoni za milionami. zdg 48 241

Kino Odeon od dziś, superfilm Lotniczy p. t. „Gloria” z ulubienicą całego świata Brigidą Helm. zdg 48 524

Kino „Orzeł” „Demon Złota” (Angelita) Rene Adoree „Cyrkowiec Mimowoli”. zdg 48 535

Kino „Sfinks” wyświetla monumentalne arcydzieło „Tredowata”. Jądżwa Smosarska zdg 48 346

Kino Tezza „On i jego siostra”. Vlasta Burian zdg 48 386

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Osoba inteligentna, zaufana poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego i gotowania. — Opieka nad dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 091

Drogerzysta z kilkoletnią praktyką w aptekach i hurtowniach drogeryjnych poszukuje od zaraz posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 575

Panna lat 32, z dobrými świadectwami, pragnie przyjąć posade do dzieci również do pomocy w domu. — Oferty proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdg 48 189

Dziewczęcie poszukuje jakiegokolwiek posady, najchętniej na wyjazd lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 248

Ogrodnik żony, młodszy, bezdzietny, obecnie poszukuje posady od 1. 8. 33 r. — Oferty proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdg 48 198

Szuka posady osoba inteligentna w średnim wieku, znajomość wszystkich gałęzi gospodarstwa kobiecego, doskonała kuchnia, długoletnie świadectwa Łaskawa, zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 48 339

Sierota poszukuje posady do 2 lub 3 osób z gotowaniem, szyciem i krawcowaniem Pensja 15 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdg 48 335

Wdowa lat 37, bezdzietna, skromna pracownica szuka posady w gospodarstwie domowym. Miejsce obodajna. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 534

Doskonała krawcowa poszukuje zaraz pracy jakiegokolwiek. Zgłoszenia Marsz. Focha 21, II piętra. Ochr. dla krawcovej. zdg 48 226

Kuśnierka zna pierwszorzędna prace Berlińska — fasonowanie wszelkich futer, kurtki szuka pracy w poza dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 268

Poszukuje posługi popołudniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 257

Przyjmuje do sycia mundurki szkolne konfekcje damska, dziecięca, bielizna męska. Sw. Marcin 15. mieszki 13 zdg 48 251

Malarz poszukuje pracy. Generała Kosińskiego 8 m. 27. zdg 48 250

Dziewczyna z dobrými świadectwami szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 234

Posługę obejmę od godz. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 219

Chłopiec ukolezona szkoła handlowa poszukuje posady w biurze składzie lub posytek względnie praktyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 224

Ekspedjentka poszukuje posady ukieruni, piekarni lub innej. Miejsce obodajna. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 316

Gospodyni - kucharka poszukuje posady do kieszade samotnej osoby lub dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 335

Służąca młodszą z gotowaniem lub bez Oferty Kurjer Poznański zdg 48 415.

Maszynistka młoda poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 48 454

Posługaczka szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 451

Poszukuje posady wóznego lub inkasenta. Złote kaucje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 457

Sierota szuka posługi zaraz na cały dzień gotowaniem Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 427

Szukam posługi gotowaniem praniem — długoletnie świadectwa Łaskawa oferty Kurjer Poznański zdg 48 425

Poszukuje posady z rana na 3 godziny w srodmieściu lub na Jezycach. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 421

Książkowy z kaucją szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 306

Poszukuje praczka poslugi na cały dzień lub pół dnia Oferty Kurjer Poznański zdg 48 303

Dziewczyna pracownica szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 550.

Sierota bezwzględnie uczciwa, która pracowała w składzie, mająca zamiłowanie w kupiectwie szuka pracy za skromnym wynagrodzeniem. Umie szyć i biegle mierzować. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 537.

Pomocnik branży kolonialnej lub wyszynk poszukuje posady. Złoty kaucje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 531.

Dziewczyna szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 523

Bufetowa inteligentna, sierota, poszukuje posady z obsługa gości lub bez. Łaskawa oferty Kurjer Poznański zdg 48 322

Poszukuje posady dziewczyna do wszystkich prac domowych, bez gotowania. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 48 320

Dziewczyna czysta, z dobrými świadectwami, do wszystkiego może się zabrać. — Adres Kurjer Poznański. Stary Rynek 2 563

Dziewczyna poszukuje posługi na cały dzień Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 48 501

Kucharka przyjmie posade do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 484

Przyjmuje posade samodzielnem gotowaniem najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 485

Nauki poszukuje dla syna 2-letnia szkoła Handlowa w handlu kolonialnym albo delikatesów. Stefaniak, Piątkowo Poznań 3. zdg 48 483

Poszukuje posługi calodiennej. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 470

Ogrodnik poszukuje posady kawaler 10 lat praktyki dzielny fachowec, samodzielnie pomocnika. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 693

Dziewczyna poszukuje poslugi na cały dzień do wszystkiego ośkołwiek z gotowania. 1 sierpnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 100

Krawcowa z duża praktyką w domu poza dom szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 48 679

Praczka sumienna często pierze. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 067

Poszukuje prace do prasowania sztynwej bielizny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 47 903

Panienska inteligentna szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 828.

Królewiak poszukuje posady podróżującego, magazyniera ekspedjenta i t. p. Łaskawa zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 818

Podróżujący dobrze zaprowadzony w składach kolonialnych i drogerijnych na m. Poznań i prowincje poszukuje posady od zaraz Łaskawa oferty Kurjer Poznański zdg 47 684

Hafciarka 23 mieszkanie 31. zdg 47 679

Młoda wdowa osoba zaufana, poszukuje posady prowadzenia filii piekarni-cukierniczej lub kasjerki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 706

Książkowa samodzielna bilansistka, długoletnia praktyka handel przemysel jazyk polski niemiecki szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 610

Pokojowa z dobrými świadectwami mowiąca polskim i niemieckim szuka posady także do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 568

28 WOLNE MIEJSCA

Służącej wiejskiej do wszystkiego poszukuje, Walczakowa Wollca, poczta Barcin. zdg 47 552

Młodsza dziewczyna do wszystkiego potrzebna. Stronm 23 mieszki 3. zdg 48 245

Uczennice techniczne dentystryczna, nauka bezpłatna. 3 Maja 8 m. 4. zdg 48 511

Służąca Kawiarnia, Kraszewskiego 13. Jezyce. zdg 48 409

Dziewczyna do wszystkiego zaraz. Strzelecka 7. piekarnia. zdg 48 408

Służąca z gotowaniem, Woźna 16 m. 5. zdg 48 530

Uczeń fryzjerski, Kostrzyn, Łudwik Wilczyński. zdg 48 531

Fryzjerski pomocnik zaraz potrzebny Mosi- na, Rynek 22. zdg 48 430

Młodsza przychodzi do dziecka prac domowych zaraz. Rybak 12, mieszkanie 25. zdg 48 564

Uczennicy o ile możności absolwentki Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje, M. Malinowski, Fabryka Konfekcji Damskiej, Poznań, Stary Rynek 57. zdg 48 553

Druki reklamowe efektownie Ekspresdruki. Fredry 6. zdg 708

Humor zagraniczny

— Pan jest durniem!
— Nie tak głośno — nie chcę, by mnie tutaj poznano! („Judge”, N. York). S. F.

Służąca uczciwa czysta w dobru gotowaniem do wszelkich prac domowych potrzebna. Zgłoszenia z świadectwami Kochanowskiego nr 1 mieszkanie 12 zdg 48 596

Uczennice mogą sie złożyć do nauce possada. — Pralnia Szarotka. Jaskó-cza 32. zdg 48 314

Służąca uczciwa średnim wieku od zaraz. Restauracja Pasaz. Ratajczak 15 zdg 48 331

Służąca potrzebna. Chwaliszewo 76. m. 17 zdg 48 267

Uczennica potrzebna od zaraz Prasownia Kreta 22 zdg 48 336

Bufetowa z obsługa gości. Woźna 18. mieszkanie 7. zdg 48 350

Kucharz kawaler z dobrým poleceniem — świadectwami potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Majetność Kotow pocztą koleją Granowo. zdg 47 510/11

Fryzjerski młodszy pomocnik potrzebny — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 48 244

Do betonowych prac cieśla — szaler czterech kamieniarzy potrzebni na wieś. — Zgłoszenia z warunkami przyjmie inż. Krajewski, Matejki 53. — mieszkanie Pawlińskiej. zdg 48 207

Kucharka dzielna, która pracowała w restauracji i zna kuchnie warszawska potrzebna od zaraz. Seweryna Mielżyńskiego 3 m. 12. zdg 48 279

Wskażę dobrą posade ucznia biurowego z odpowiedniem wykształceniem, Oferty Orodownik Wielkopolski zdg 48 534

Dziewczyna do wszystkiego potrzebna Buda, Grobla 13. zdg 48 395

Dziewczyna bardzo dobru poleceniem zaraz. Podgórna 10 a m. 8. zdg 48 543

Służąca młodsza świadectwami. Łaskowa 8 — 8. zdg 48 318

Służąca z dobru gotowaniem potrzebna zaraz. Skład kolonialny Wroniecka 12. rk 2 558

Bileterzy — kasjerki potrzebni na Solacz. Teatr Nowy, od 10—1. zdg 48 504

Agenci do sprzedaży aparatów do prania bielizny na wszystkie miasta poszukiwani. Mazur. Górczyńska 18. zdg 48 500

Do towarzystwa i pielęgnowania nerwowo chorej potrzebna w Poznaniu osoba w średnim wieku, obowiązkowa, uczciwa, pogodnego usposobienia. Wymagane referencje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 480

Panienska do bufetu potrzebna, Drużbackiej 2 wytwornia lodów. zdg 48 469

Wychowawczyni nauczycielka w jednej osobie z konwersacją francuską potrzebna od 1 września do 2 chłopców 8 i 6 lat. Wymagania skromne. Płoska Bohemiec p. Golub. Pomorze. zdg 48 382

Nauczycielka wieś prawo nauczania, francuską troje dzieci najmązium, od roku szkolnego potrzebna. Odpisy świadectw życiorys Kurjer Poznański zdg 48 378

Poszukuje woźnicy z kaucją. Zgl. Strzelecka 9. m. 14. zdg 48 555

Druki kupteckie gustownie Ekspresdruki Fredry 6

Przedpłata na miesiąc sierpień 1933 roku za obs. wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonentni nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowej mi- do wydania porannego przyjmujemy oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówek); słowo nagłówek (tuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświatecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149